Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הייַנט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 21/1316 | לאדז, דינסטאג, ב׳ שבט תרפ״ח | זעקסטער יאהרגאנג | Łódź, Wtorek 24 Stycznia 1928 r. | 21/1316

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

מלוכה=ליסטעס צום סיים און סענאט

זעגען נעכטען אריינגעטראגען געווארען אין דעם הויפט-וואהל=ביורא.

גאליציאנער ציוניסטען-נומ׳ 17; בלאק פון נאצ. מינדער=הייטען-נ׳ 18; נאצ. יוד. בלאק טראגט הייַנט ארײַן די ליסטע

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער הייַנטיגער טאג איז אדורך אונטערן צייכען פון אויפלעבונג אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע. מארגען (הייַנט) איז דער לעצטער טערמין פון אריינטראגען די מלוכה-ליסטעס.

דערווייל איז אין משך פון הייַנטיגען טאג אריינגעטראגען געווארען א גאנצע רייה מלוכה-ליסטעס, וועלכע האבען בעקומען פאלגענדע נומערן:

נומער 17 – ליסטע פון גאליציאנער ציוניסטען מיט ד״ר רייך אין דער שפיץ פון דער סיים-ליסטע און ד״ר טהאן – פון דער סענאט-ליסטע.

נומער 18 – ליסטע פון בלאק נאציאנאלע מינדערהייטען. אויפ׳ן ערשטען ארט פון דער סיים-ליסטע שטעהט ד״ר לעוויצקי (אוקראינער), ווייטער אדוו. גרינבוים, יערעמיטש, ניימאן, כרוצקי, וואסינטשוק, גרעבער, רודניצקא, דעפ. אינזלער.

צום סענאט פיגורירט אויפ׳ן ערשטען ארט האסבאך (דייטש), אויפ׳ן פיערטען ארט – ד״ר יוסף דאווידזאהן, א ברודער פון פערשטארבענעם ד״ר נח דאווידזאן. די לעצטע קאנדידאטור האט ארויסגערופען א געוויסע סענסאציע, ווייל דער קאנדידאט איז ביז איצט נישט געווען בעקאנט אויף דער פאליטישער ארענע. אויפ׳ן 8-טען ארט פיגורירט סענ. רובינשטיין.

נומער 19 ליסטע פון לינקען „סעל-ראב״.

נומער 20 – ליסטע פון רוסישער נאצ. פערייניגונג, דאס איז די ליסטע פון רוסען אונטער דער אנפיהרונג פון געוו. דעפ. סערעבריאניקאוו.

נומער 21 – נאצ. מלוכה׳שער ארבייטס בלאק ליסטע פון נ. פ. ר. לינקע.

נומער 22 אוקראינישער וואהל-בלאק (פערייניגונג פון אוקראינישע סאציאל-רעוואלוציאנערען און סאציאל - דעמאקראטען.

נומער 23 – פעראיין פון דארפישע פויערים (נ.פ.כ.).

נומער 24 – קאטוילישע · נאציאנאלער בלאק (ענדעציע) מיט טראמפטשינסקי׳ן אין דער שפיץ פון דער סיים - ליסטע און גלאמבינסקי׳ן אויף דער סענאט-ליסטע.

נומער 25 – פוילישער קאטוילישער פאלקס - בלאק („פיאסט״ און „כ. ד.״) מיט ראטאי, כאטשינסקי און וויטאס אין דער שפיץ.

ביז איצט האט נאך נישט אריינגעטראגען קיין ליסטע דער נאציאנאלער יודישער בלאק. די זיצונג ווענען צוזאמענשטעלען די ליסטע וועט זיך פערציהען ביז שפעט אין דער נאכט, אזוי אז די ליסטע וועט ערשט אריינגעטראגען ווערען מארגען.

ליטווישער שליח פאהרט קיין ווארשא

פראפ. בירזשיסקא פארזיצער פון „פאריין צו בעפרייען ווילנא״

ר י ג א, 23 (אטע) „יאנאקאס סינאס״ מעלדעט פון קאוונא, אז דער פראפעסאר בירזשיסקא פאהרט קיין ווארשא אין א ספעציעלער מיסיע מצד ליטע.

פראפ. בירזשיסקא איז פרעזעס פון פעראיין „צו בעפרייען ווילנא״. אין יאהר 1922 איז ער צוזאמען מיט נאך 32 ליטווישע טוער ארויסגעשיקט געווארען דורך דער פוילישער מאכט פון ווילנא. בירזשיסקא זאל פערווײַלען אין פוילען 2 וואכען.

ר י ג א, 23 (אטע) ווי „ריגער רונדשוי״ מעלדעט איז פראפעסאר בירזשיסקא אנגעקומען קיין ריגא און זיך געווענדעט צו דעם פוילישען קאנסולאט וועגען א וויזע קיין פוילען. דער פוילישער קאנסול זאל זיך וועגען דעם ענין פערשטענדיגען מיט דעם פוילישען אויסערן-מיניסטעריום.

גרויסע שנייען אין גאנץ פוילען

אומגעקומען א באהן=ארבייטער,

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש) אין משך פון הייַנטיגען טאג איז אין א גאנצער רייה שטעט, ווארשא, קראקא, ווילנא, לובלין, בידגאשטש, זאקאפאנע, דעמבלין א. אז. וו. געפאלען גרויסע שנייען. אין ווארשא האט דער שניי דערגרייכט ביז 17 צענטימעטער.

צוליב די גרויסע שנייען קומען אן די צוגען מיט געוויסע פערשפעטיגונגען.

צוליב א שניי-שטורם איז ביי קאטאוויץ אומגעקומען אונטער די רעדער פון א צוג דער 30-יעהריגער באהן-ארבייטער סטאניסלאוו גיל, וועלכער איז געווען בעשעפטיגט ביי אפרייניגען די באהן-ליניע.

פראנקרייך פראטעסטירט

געגען ערטיילען קאנצעסיעס אין סאוויעט=רוסלאנד.

ב ע ר ל י ן, 23. (אטע) די פראנצויזישע רעגירונג האט בעלייגט אין בערלין, מאסקווא און וואשינגטאן א פראטעסט געגען דעם, וואס די סאוויעטישע רעגירונג האט ערטיילט דער אמעריקאנער קאנסארציום פארקערט א קאנצעסיע צו בויען די באהן-ליניע צאריצין-מיקאלאיעווסק. די אמעריקאנער קאנסארציום האט א טייל ארבייט אפגעטרעטען דער דייטשער פירמע אטא וואלף.

די פראנצויזישע אקציאנערען, וועלכע האבען א טייל אקציעס פון דאניעצקער קרייז האט זיך געווענדעט צו דער פראנצויזישער רעגירונג מיט דער בקשה צו שיצען זייער רעכט.

די פראנצויזישע רעגירונג האט צוליב דעם איבערגעגעבען א פראטעסט, וועלכער איז אין וואשינגטאן אנערקענט געווארען אלס גערעכטער.

פאר אַן׳אַלגעמיינעם שטרייק

אין דער דייטשער בערג=אינדוסטרי.

ב ע ר ל י ן. 23 (ספ. טעל.) אויף דעם קאנגרעס פון דעם דייטשען פערבאנד פון בערג-ארבייטער אין באכום האבען די דעלעגאטען אפגעווארפען יעדען פרוב פון קאמפראמיס מיט די ארבייטס-געבער. צוליב דעם איז צו ערווארטען אַן׳אַלגעמיינעם שטרייק אויף דעם ערשטען אפריל, ווען ס׳ענדיגט זיך דער קאנטראקט.

זעכציג טויזענד ארבייטער שטרייקען

אין דער דייטשער מעטאל=אינדוסטריע.

ב ע ר ל י ן, 23. (ספ. טעל.) זעכציג טויזענד ארבייטער פון דער מעטאל-אינדוסטריע אין מיטעל-דייטשלאנד האבען הייַנט אנגעהויבען אַן׳אַלגעמיינעם שטרייק. פון שבת אן שטרייקען שוין העכער 25 טויזענד ארבייטער.

דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס די ארבייטער זענען נישט מסכים אנצונעהמען די הוספה פון 6 פעניג א שעה, וועלכע די ארבייטסגעבער האבען פארגעלייגט.

שבת האבען אלע דייטשע מעטאל-אינדוסטריעלער בעשלאסען אפצוזאגען פון דער ארבייט אלע ארבייטער, וועלכע האבען נישט אנגענומען די הוספה.

דער שטרייק פערגרעסערט זיך פון טאג צו טאג.

קאמף פאר וועלטליכע שולען אין דייטשלאנד.

ב ע ר ל י ן. 23 (א.וו.) אין משך פון הייַנטיגען טאג זענען פארגעקומען אונטערהאנדלונגען צווישען די פארלאמענט-פראקציעס וועגען דעם שול-געזעץ. די פראגע איז נוגע העסען און באדען, וואו ס׳זאלען איינגעפיהרט ווערען וועלטליכע שולען. די אונטערהאנדלונגען ציהען זיך שוין מעהר ווי 3 חדשים און ביז איצט זענען די פראקציעס נישט געקומען צו קיין הסכם. אויך די הייַנטיגע זיצונג האט צו קיין ממשות׳דיגעס נישט דערפיהרט.

ערב וויכטיגע געשעהענישען אין רומעניען.

נאציאנאלע פויערים=פארטיי הויבט אן א קאמף פאר דער מאכט.

ב ו ק א ר ע ש ט. 23 (אטע) דער פארזיצענדער פון דער נאציאנאלער פויערים-פארטיי מאניו האט געהאלטען א גרויסע רעדע אין באלאשוואר, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז זיין פארטיי וועט אנהויבען אַן׳ענערגישע אקציע געגען דער איצטיגער רעגירונג. מאניו איז איבערצייגט, אז זיין פארטיי וועט קירצליך איבערנעהמען די מאכט און דאס וועט זיין דער איינציגער אויסוועג פון דער איצטיגער שווערער לאגע, אין וועלכער רומעניען געפינט זיך איצט.

אלע דעפוטאטען זענען אויפגעפאדערט געווארען צו קומען אויף דער מארגענדיגער קאנפערענץ, וועלכע דארף אננעהמען א רייה וויכטיגע בעשלוסען ערב דער סעסיע פון פארלאמענט.

דעם חבר משה עקשטיין, צוליב׳ן טויט פון זיין

פאטער

דריקט אויס אויפריכטיגען בײַלייד

119 מ. אלטמאן.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהה. בעהאנדל. פונמענער-שוואכע נעמט אן פון 5–9 אוונד.

האנדווערקער-פאריין אין לאדז, זאכאדניא 66.

אכטונג, מענער-מאגאזין (מארינארקעס און פארלעד)

איהר ווערט גערופען אויף א דרינגענדע

פאך-פערזאמלונג

הייַנט, דינסטאג, דעם 24 ד. ח., 6 אין אוונד.

דאמען-מאגאזין-דאנערשטאג, 7 אין אוונד.

מיט אכטונג די פאך-קאמיסיע. 119

וואָרנונג!

איך אונטערשרײַבענע פרוי פון משה אברהם קערשענבערג ווארן אלע סוחרים, אז זיי זאלען נישט נעהמען קיין וועקסלען פון מיין מאן, ווייל איך בין פאר זיי נישט פעראנטווארטליך און זיי וועלען נישט ווערען געצאהלט.

מיט אכטונג די פרוי שיינדעל

30 נאוואמיעסקא 30. 809

די רעפּובּליקעס פון אמעריקע

הויבּען אן אנ'אנגריף געגען די פעראייניגטע שטאטען.

נ י ו - י אָ ר ק, 23 (אטע). די נעכטיגע זיצונג פון פאנאמעריקאנישען קאָנ־ ... (אויף האוואנא) איז געווען זעהר א סענסאציאָנעלע. אויף דער דאָזיגער ... איז געמאַכט געוואָרען דער ערשטער אָנגריף געגען די פעראייניגטע שטא־ ... דער דעלעגאט פון מעקסיקא האָט אין דער אָרגאניזאציאָנס-קאָמיסיע פאָר־ ... ט, אז די אמטען פון פאָרזיצער פון דער אדמיניסטראטיווער קאָמיסיע און דירעקטאָר פון דער פאנאמעריקאנישער אוניע זאָלען נישט זיין בעזעצט ... ורכאויס דורך פאָרשטעהער פון די פעראייניגטע שטאטען, נאָר לויט דער רייהע דורך פאָרשטעהער פון אלע אמעריקאנישע רעפּובּליקעס.

די צווייטע סענסאציע איז געווען די רעדע פון דעלעגאט פון די פער־ ... ניגטע שטאַטען יוהז. ער האָט ערקלערט, אז די פעראייניגטע שטאטען פיה־ ... אבסאָלוט נישט קיין אגרעסיווע פּאָליטיק לגבי די רעפּובּליקעס פון צענט־ ... אמעריקא. די ארמעען פון פעראייניגטע שטאטען זענען גרייט צו פערלאָזען ... יטי און ניקאראגוא, אויב דאָרט וועט איינגעשטעלט ווערען א פעסטע און ... רמאלע אָרדנונג.

פינאַנציעלע לאַגע פון פראַנקרייד.

פּואַנקארעס רעדע אין פארלאמענט.

פ א ר י ז, 23 (אטע). מאָרגען נאָכ־מיטאָג וועט פּואנקאָרע האלטען א רעדע אין פארלאמענט וועגען דער פינאנציע־לער לאגע אין פראנקרייך. פּואנ ארע זאָל די פראגע ארומנעהמען שטרענג פאכמעניש, נישט בעריהרענדיג דערביי קיין פּאָליטישע מאָטיוען. ווי מען האלט דאָ, דראָהט נישט דער רעגירונג קיין געפאהר. ביז איצט איז איינגעפלאָסען אין פארלאמענט 18 אינטערפעלאציעס וועגען פינאנץ-פראגען.

—————

אַנטי-סאָוויעטישע אָרגאַניזאַציע אין אוקראינא.

ר י ג א, 23 (אטע). פון כארקאָוו מעלדעט מען, אז אין ניעזשין האָט דאָס סאָוויעטישע געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס פון 26 אוקראינישע פּויערים, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין שאפען אנ'אנטי-סאָוויעטישע אָרגאניזאציע, פון וועלכער'ס האנד ס'זענען אומגעקומען 65 קאָמוניסטען.

דאָס געריכט האָט 6 בעשולדיגטע פער'משפט צום טויט, די איבעריגע אויף שווערע טורמע.

קאַטאַסטראָפע אין דער לופט.

3 פּאסאַזשירען אומגעקומען.

טאראגאנא, 23 (אטע) א פראנצויזי־שע האנדעלס לופט-שיף האָט זיך צו־ליב אונבעוואוסטע סבות אָנגעצינדען אין דער לופט נישט ווייט פון טארא־גאָנא און זי איז אראָפּגעפאלען. 3 פּאסאזשירען זענען אויפ'ן אָרט דער־הרג'ט געוואָרען.

—————

קאַטאַסטראָפע מיט אַ קוריער-צוג

2 פערזאָן דער'הרג'עט, 7 — שווער פערוואונדעט.

ל אָ נ ד אָ ן, 23 (ספּ. טעל.) ווי מען מעלדעט פון ליסאבאָן איז דער קור־יער-צוג אויף דער ליניע אָפּאָרטאָ-דוראָ אראָפּ פון די שינעס. 2 פערזאָן זענען דער'הרג'עט געוואָרען, 7 – שווער פערוואונדעט.

14-יעהריגע ספרדישע פרוי

וויל בטל מאַכען איהר הייראַט מיט אמעריקאַנער מאַן.

נ י ו - י אָ ר ק, (יט"א) רחל כאבאק, א ספרדישע פרוי פון ארץ-ישראל, האָט זיך געווענדעט צום ניו-יאָרקער געריכט מיט א ביטע, אז מען זאָל אנולירען איהר הייראט מיט איהר מאן היימאן כאבאק.

די אָנקלאָגערין האָט אָנגעגעבען, אז זי איז געווען אנ'אָרימע 12 - יעהריגע יתומה און פערדינט איהר ברויט אלס טענצערין אין די קאפע-הייזער אין ארץ ישראל. איהר מאן האָט זיך אין איהר פערליבט און פאָרגעלעגט מיט איהר חתונה צו האָבען. ער האָט איהר ער־קלערט, אז ער איז אנ'אמעריקאנער און איז זעהר רייך. אָבער קומענדיג קיין אמעריקא איז זי געוואָר געוואָ־רען, אז ער איז אנ'אָרימער פעדלער און די סענטען, וואָס ער האָט איהר געגעבען זענען געווען פאלשע.

כאבאק האָט ערקלערט דורך זיין אד־וואָקאט, אז לויט די געזעצען פון ארץ־ישראל איז זיין הייראט געווען לעגאל און ער וועט קעמפען געגען דעם פער־זוך צו אנולירען די חתונה.

שטרייק אין שוועדישע קויהלען-גרובּען.

ש ט אָ ק ה אָ ל ם, 23 (א. וו.) היינט איז אין א גאנצע רייה קויהלען-גרו־בען אין שוועדען אויסגעבראָכען א שטרייק. דער שטרייק נעהמט ארום ביז 9 טויזענד ארבייטער, ביז איצט געהט ער אדורך זעהר רוהיג. מאָרגען זאָלען זיך אָנהויבען אונטערהאנדלונגען צווישען די שטרייקענדע ארבייטער מיט די ארבייטסגעבער.

אָהן ווייטאָג קאָן מען יונג ווערען

נייע פעריונגערונגס-מעטאדע

ווי ע ן 23 (אטע) „זאָן און מאָנטאָג־צייטונג" מעלדעט, אז קאראל דאָפלער דער אסיסטענט פון דעם בעוואוסטען כירורג אין וויען ד"ר לאָרענץ, בענוצט איצט א נייע פעריונגערונגס - מעטאָדע אָהן וועלכער ס'איז אָפּעראציע. די מעטאָדע האָט דער ערפינדער אדורכ־געפיהרט ביי 200 פערזאָן און אלע האָבען געגעבען א גוטען ערפאָלג.

—————

פּרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולטענטען-ביורא

„פּאראדא"-„PORADA",

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען און רוטינירטן געריכט-סעקרעטאר

שרייבט אלערליי ביטען און אפּעלאציעס, קלאָזולעס און זאבעז־פּיטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער־ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 298

לינקע „פּועלי-ציון" ארויסגע־טרעטען פון „איכר".

נ י ו - י אָ ר ק, (י.ט.א.) דער צענטראל־קאָמיטעט פון דער לינקער פּועלי-ציון־פּארטיי פון אמעריקא האָט מיטגעטיילט דער פערוואלטונג פון „איכר", אז די פּארטיי טרעט ארויס פון דער אָרגאני־זאציע.

אין דער מיטטיילונג ערקלערט די פּועלי-ציון-פּארטיי, אז זי פערלאָזט „איכר" פאר זיין פּאָליטישער קורצזיכ־טיגקייט און נישט ערנסטקייט, וועלכע האָט גלייך פון אָנהויב פערשמעלערט די ראהמען פון „איכר" און פערקלע־נערט די מעגליכקייטען פון זיין ער־פאָלג; צוליב דעם, וואָס די אָרגאניזא־ציע גיט זיך אָב אויסשליסליך מיט דאָרפישער אָרגאניזאציע און האָט אפילו נישט גענומען אין בעטראַכט די נויטווענדיגקייט פון אינדוסטריעלער פּראָדוקטיוויזירונג און פאר דעם סי־סטעמאטישען מיסברויך פון „איכר" פאר אנטי-פּאלעסטינישע פּראָפּאגאנדע.

גרויסער ערפאלג פון יודישען באקסער-קלוב „מכבי" אין בערלין.

ב ע ר ל י ן. (י.ט.א.) אין דער אָנוועזענהייט פון העכער 2000 צושויער איז דאָ פאָרגעקומען א באָקסער-פאָרשטעלונג, וואָס האָט זיך געענדיגט מיט א גרויסען ערפאָלג פאר'ן יודישען „מכבי". אין באָקסער-קאמף מיט'ן קלוב „באָרוסיא" האָט דער „מכבי"-קלוב געזיגט מיט 9:3 פונקטען. די זיגער פון „מכבי" זענען באלואם, פרידלענדער, פוקס און מאלץ.

אנגעקלאגט די מינדערהייטס־פּרעסע אין קלויזענבורג.

ב וּ ק א ר ע ש ט. (י.ט.א.) די „דימי־ניאצא" מעלדעט: „נאָך דעם פּראָצעס פון די עקסצעסען האָט די מינדער־הייטס-פּרעסע געשריבען;" „מיר האָבען פריהער געוואָרענט, אז דער שעיר־לעזאזל פונ'ם פּראָצעס וועלען זיין נישט די סטודענטען און נישט רומענער, נאָר די מינדערהייטען", דאָס מיליטער-גע־ריכט האָט זיך געפילט דורך דעם גע־טראָפען און האָט אָנגעקלאָגט פאר בע־ליידיגונג די צייטונגען „קעלעט אוזאג", „עלענזעט" און „אוי-קעלעט" (יודישער נאצ. אָרגאן).

גרויסער באַנקראט אין וויען.

ווי ע ן, 23. (אט"ע). דאָ איז ארעס־טירט געוואָרען בערטאָלד הירשמאָן, דירעקטאָר פון דער זייד-פירמע „לעאָ־פאָלד הירשמאָן און זוהן", וועלכער ווערט בעשולדיגט אין א בייזוויליגען באנקראָט. דער פּאסיוו פון דער פירמע בעטרעפט העכער 10 מיליאָן קראָן.

Dr. med. GRZEGORZ ROSENBERG

אינערע קראנקהייטען

ספּעציאל-ארצט פאר מאגען-, דארם־ און לעבער-ליידען

Gdańska 44 (דלוגא)

טעלעפאָן 24-44

נעהמט א פון 10 ב"ז 12 מיטאג און פון 7 ביז 8 30 אָוועגד: זונטאג פון 10—1 מיטאג.

Dr. med. ST. HEINRICH

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספּעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקהייטען. בעהאנדלונג מיט קינסט־ליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ־לאמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. PRYBULSKI

זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.

הויט-, געשלעכטס- און האר-קראנקהייטען. ... בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט ...

נעהמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט

[illegible]

[illegible]

די וואהל-קאמפּען אין לאנד.

מארשאלעק ראטאַי אין קאמף געגען רעגירונגס-בלאָק.--פון פיאסט האָט זיך אָפּגעטון דאס מזל.--שטאַרקע וואַהל-אַגיטאציע פון די ווייס-רוסען.--פּ.פּ.ס. שמייכעלט צו די ליטווינער.

מארשאלעק ראטאי, וועלכער איז אין פאָריגען סיים תמיד געווען פון די קאמפּראָמיס - פּאָליטיקער איז איצט שטארק קאמפּס-לוסטיג און ארבייט זעהר שטארק אין דער ריכטונג פון צוריק אריינפיהרען די פּיאסטאָווצעס אין ענ־דעקישען חדר. ער טוט דאָס נישט אזוי „מאהבת מרדכי" ווי „משנאת המן" — ער וויל בעקעמפען דעם רעגיר.נגס־בלאָק!

זיין הויפט - טעטיגקייט ענטוויקעלט דער מארשאלעק אין מזרח - גאליציען, פון וואנען ער שטאמט. אומעטום, וואו ראטאי האָט אנ'איינפלוס, האָט ער אָב־געריסען די פּיאסטאָווצעס פון דער סא־נאציע און זיי צוגעצויגען אָדער צו די כאדעקעס אָדער צו די ענדעקעס.

און א דאנק דעם מארשאלעק ראטאי, איז איצט אויך צובראָכען געוואָרען דער פּראָיעקט פון לעמבערגער וואָיע־וואָדע וועגען שאפע א בלאָק פון אלע פּוילישע פארטייען אין מזרח-גאליציען. די ענדעקעס, ווי בעוואוסט, זענען דאָך באלד אין אָנהויב ארויסגעטראָטען פון דעם בלאָק. און איצט איז לויט האט־אי'ס איניציאטיוו, פאָרגעקומען א צו־זאמענפאָהר פון דער פּיאסט-פּארטיי אין לעמבערגער קרייז און ס'איז אָנגענומען געוואָרען א רעזאָלוציע, אין וועלכער ס'ווערט צוו. אנדערן געזאָגט, אז „פּיאסט" וויל מעהר נישט בלייבען אין דעם אזויגערופענעם „אונפּארטייאישען בלאָק פאר מיטארבייטערשאפט מיט דער רעגירונג" און דאָס פּרעזידיום ווערט בעפולמעכטיגט צו פיהרען אונטערהאנד־לונגען מיט די ערנסטע פּוילישע פּאר־טייען שוין אין משך פון די נאהענט־סטע טעג.

מיט קלאָרערע ווערטער, אז די פּיא־סטאָווצעס פון מזרח-גאליציען וועלען זיך פעראייניגען מיט דער ענדעציע און דעם נאציאָנאל-קאטוילישען בלאָק!

*

די אלטע „לייבען" פון דער ענדע־ציע מארשאלעק טראָמפּטשינסקי און פּרעזעס גלאָמבינסקי האָבען בעשלאָסען זיך צו בייטען מיט די ראָליען: טראָמפּ־טשינסקי קאנדידירט אויפ'ן ערשטען אָרט פון דער ענדעקישער סיים-ליסטע און גלאָמבינסקי — אויפ'ן ערשטען אָרט פון דער סענאט-ליסטע.

די ענדעקעס האָפען, א פּנים, אז דעם דאָזיגער שנוי שם וועט זיי אויך משנה מזל זיין.

*

די פּיאסטאָווצעס האָבען, נעביך, קיין מזל נישט אין דעם איצטיגען וואהל־קאמף. זייער פראָנט האלט זיך אין איין רייסען און ס'פּאלט פון איהם ממש אז שטיקער.

אזוי למשל קומט איצט אָן פון גראָד־נא א נייע אומעטיגע ידיעה פאר ווי־טאָס'ן:

דאָרט האָבען זיך צונויפגעזאמעלט די פאָרשטעהער פון „פּיאסט" אין גראָדנער, סובאלקער און יאנוסטאָווער פּאָוויאטען און בעשלאָסען מודיע צו זיין דער הויפּט־מאכט פון „פּיאסט", אז צוליב די אָר־טיגע בעדינגונגען מוזען די פּיאסטאָווצעס פון די פּאָוויאטען אריינטרעטען אין דעם אונפּארטייאישען רעגירונגס-בלאָק.

גלייכצייטיג האָט דער צוזאמענפאָהר אוועקגעשיקט צו פּילסודסקי'ן א בעגרי־סונגס-דעפּעשע.

פון לימאנאָווא ווערט מיטגעטיילט, אז דאָרט איז געקומען צו א גרויס גע־שלעג צווישען די אָנהענגער פון ווי־טאָס'ן און סענאטאָר באָיקא. די פּאָליציי האָט געמוזט צוטרייבען דעם מיטינג.

*

אין ווילנער ראיאָן ענטוויקלען די ווייס רוסישע פּארטייען א בעדייטענדע וואהל־אגיטאציע. אין א גאנצע רייה פּאָוויאטען ווי למשל אין לידער, מאָלאָדעטשנער און אין ווילנער האָט דער „סעליאנסקי סאָיוז" זיך ענערגיש גענומען צו דער ארבייט, און אגיטירט פאר'ן מינדער־הייטס-בלאָק.

מיט'ן „סיעלאנסקי סאָיוז" קאָנקו־רירט אָבער דאָרט זעהר שטארק די „ביעלארוסקא הראָמאדא", וועלכע האָט שוין אין ווילנא געשאפען א „פּויערים־און ארבייטער-וואהל-קאָמיטעט". די אגי־טאטאָרען פון דער „הראָמאדא" פער־שפּרייטען זייערע וואהל-פּראָקלאמאציעס אין אלע דערפער און פערטיילען זייער אָרגאן „פּראווא פּראצי" צווישען די פּויערים אין די מארק-טעג גאנץ אומ־זיסט. דער רעכטער און דער לינקער פליגעל פון דער „הראָמאדא" האָבען זיך פעראייניגט אין איין פּארטיי. זיי ווילען אויסנוצען צו דער וואהל-קאָמ־פּאניע דעם גרויסען פּראָצעס פון דער „הראָמאדא", וואָס וועט אינגיכען זיך אָנהויבען אין ווילנא. אויף אלע ווייס־רוסישע פערלעזונגען, אין די ווייס־רוסישע טעאטערן און אויף די מיטינגען ווערען דערמאָנט די נעמען פון די ארעסטירטע מיטגלידער פון דער „הראָ־מאדא" עס ווערט אָנגעוויזען אויף די אויסערגעוועהנליך וויכטיגע טעטיגקייט פון זיי לטובת דעם ווייס-רוסישען פאלק.

די טעג האָבען זיך אין ווילנער ראַ־יאָן בעוויזען וואהל-פּראָקלאמאציעס אין דער ליטווישער שפּראַך, וואָס זענען ארויסגעגעבען געוואָרען דורכ'ן צ. ק. פון פּ. פּ. ס. אין די דאָזיגע פּראָקלאמא־ציעס פאָדערט די פּ. פּ. ס. אויף די ליט־ווינער, זיי זאָלען אוועקגעבען זייערע שטימען פאר פּ. פּ. ס. (ב. ה.)

מאגיסטראט-„וואזשני” קאסירט איין שטייערן.

ענטדעקט א סענסאציאנעלע אפערע.

(א) די שטייער-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט ערשט פאריגע וואך פערענדיגט דאס אויסשרייבען די שטייער-צעטלען אויף לאקאל-שטייער אויפ'ן יאהר 1928 און האט די צעטלען אנגעהויבען פונאנדערשיקען די שטייער-צאהלער.

נעכטען האט זיך צום לאוניק פון דער שטייער-אפטיילונג קוק געווענדעט א שטייער-צאהלער מיט אנ'אנקלאגע אויף דעם נייעם סיסטעם פון איינמאהנען שטייערן. דער שטייער-צאהלער האט דערצעהלט, אז דער סעקוועסטראטאר איז צו איהם געקומען און נישט געבענדיג קיין שום טערמין פערלאנגט תיכף איינצוצאהלען דעם לאקאל-שטייער. ער האט דאס געלד בעצאהלט, אבער ער איז געקומען צום לאוניק זיך בעקלאגען, ווייל אויף יעדער שטייער-אויפפאדערונג דארף געגעבען ווערען א טערמין, ביז ווען דער שטייער קען איינגעצאהלט ווערען.

דער לאוניק קוק האט פערשטאנען, אז דא האנדעלט זיך וועגען א מיסברויך, האט ער צוזאמען מיט'ן פרעזידענט זשעמיענצקי אדורכגעפיהרט אנ'אויספארשונג, וועלכע האט באלד אויפ'ן ארט געגעבען סענסאציאנעלע רעזולטאטען. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער מאגיסטראט-וואזשני טאדעאוש קאפשינסקי, וועלכער האט בעקומען די שטייער-צעטלען צו פונאנדערטראגען האט זיך פארגעשטעלט אלס סעקוועסטראטאר און ערקלערט די שטייער-צאהלער, אז איצט איז איינגעפיהרט געווארען א נייער סיסטעם ביים איינצאהלען שטייערן דער לאקאל-שטייער מוז תיכף איינגעצאהלט ווערען. אויך ווערען צוגערעכענט גרויסע בינזען, פיל צאהלער האבען זיך געלאזט אפנארען און האבען דעם „סעקוועסטראטאר” איינגעצאהלט פערשידענע סומען, וועלכע קאפשינסקי האט געלעגט צו זיך אין טאש ארייז.

פרעזידענט זשעמיענצקי האט וועגען דער דאזיגער ענטדעקונג גלייך געמאלדען דער אויספארשונגס-פאליציי, וועלכע האט דעלעגירט עטליכע בעאמטע אין מאגיסטראט צו ארעסטירען דעם וואזשני קאפשינסקי. ביי דער ערשטער אויספארשונג האט קאפשינסקי דערצעהלט, אז נישט ער אליין האט „קאנפיסקירט” דעם לאקאל-שטייער נאר אויך זיין פריינד הענריק קאזשקעוויטש. די פאליציי האט אויך ארעסטירט דעם אנגעוויזענעם קאזשקעוויטש און ביידע זענען איינגעזעצט געווארען אין ארעסט צו דער דיספאזיציע פון דער פראקוראטור. די גרויס פון די סומע, וועלכע די שווינדלער האבען איינקאסירט איז נאך נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

קאנפערענץ וועגען ארדנונג אין די שפיטאלען.

(§) ביים לאוניק פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ד"ר מארגאליס איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די הויפט-דאקטוירים פון די היגע שפיטאלען, ד"ר מארגאליס האט אנגעוויזען, אז ביים אננעהמען קראנקע ווערט נישט אפגעהיטען קיין סדר און די, וואס מעלדען זיך שפעטער ווערען אפטמאל פריהער אויפגענומען ווי די, וואס ווארטען שוין לאנג. נאך א קורצער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען איינצופיהרען אין די שפיטאלען א בוך, וואו ס'וועלען איינגעשריבען ווערען אלע, וואס מעלדען זיך און לויט דעם סדר וועלען זיי אנגענומען ווערען בעת ס'וועט פריי ווערען ערטער.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו העכערען די לעבענסמיטעל-פארציעס פאר די קראנקע וואס געפינען זיך אין די שטאטישע שפיטאלען.

ספארט- און טורן-פעסט פון „טאז”.

זונטאג איז אין „פילהארמאניע” פארגעקומען א ספארט- און טורן-פעסט איינגעארדענט דורך די ארבייטער-ספארט-גרופען ביים „טאז”.

אזא מין פעסט איז איצט נישט פארגעקומען צום ערשטען מאהל און מיט פערגעניגען קאנען מיר פעסטשטעלען דאס יעדע פעסט, יעדער ארויסטרעטונג פון די ארבייטער-ספארטלער, שטעהט אויף א העכערע מדרגה ווי די פריהערדיגע. דאס האט אויך בעשטעטיגט דער זונטאגדיגער פעסט.

ס'איז אבער קיין וואונדער נישט מחמת דער ספארט-אינסטרוקטאר פון „טאז” איז דאך דער אויספראבירטער גוטער ספארטלער און גימנאסטיק קענער ה' זיידע.

אין פעסט האבען אנטיילגענומען אלע גרופען ווי: יוגענד, דאמען און די מוסטער-גרופע. אין אלע איבונגען, ספעציעל אין די איבונגען פון די מענער-מוסטער-גרופע אין די טאנץ-איבונגען פון די דאמען-גרופע זעהט מען, אז דאס קענטניש פון ה' זיידע האט אנגעטראפען אויף א גוטען באדען. מ'דארף אויך בעמערקען די אלגעמיינע מענער פריי-איבונגען (לויט בוק'ס סיסטעם).

אין אלגעמיין האבען די יונגע ספארטלער געמאכט א זעהר גוטען פארטשריט.

ליידער קאן דאס נישט געזאגט ווערען וועגען דער ארדנונג, סיי ביים אריינגאנג, וואו עס האט געמוזט אינטערוועניר מען פאליציי, סיי אין זאל, לאזט די ארדנונג איבער פיל צו ווינשען.

א.

5 יאהר שווערע תפיסה פאר א מארד.

(§) דאס קרייז-געריכט אונטערן פארזיץ פון ריכטער איליניטש און בעזיץ פון די ריכטער ווילעצקי און אלבראמסקי האט נעכטען בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 31-יעהריגען העניריך דיזנער, וועלכער איז בעשולדיגט אין ערמארדען זיין פריינד ברונא ריכטער.

דאס געריכט האט פער'משפט דעם בעשולדיגטען אויף 5 יאהר שווערע טורמע און פערלירען אלע רעכט.

פערלאג ב. קלעצקין, ווארשע.

י. י. זינגער.

שטאל און אייזן

(ראמאן)

אינ'ם ראמאן ווערט געשילדערט די מלחמה- און אקופאציע-צייט. עס ווערן ארויסגעפירט פיל טיפן און געשטאלטן: יידישע, פוילישע, רוסישע און דייטשע. סנעמט ארום אויך די צוואנגס-ארבעט ביז דעם אויסברוך פון דער רוסלענדישער רעוואלוציע.

346 זייטן! :·: שיין געדרוקט! פרייז 8.50 גילדן.

— אדרעס: —

BYCHER, Warszawa Nalewki 2a

פון געריכט.

„שאפענפעלער”.

דעם 10. מערץ 1927 איז אין מאנופאקטור-סקלאד פון ה' קאץ (נאוואמיעסקא 10) אריינגעקומען א עלעגאנט געקליידעטע דאמע. נאך איהר איז נאכגעגאנגען איהר דינסט מיט א קערבעל.

די דאמע האט זיך געהייסען ווייזען לייוואנט. דער געוועלבער האט אויפגעווארפען פערשידענע סחורות. די דאמע האט זיך כסדר געהייסען ווייזען אנדערע ארטיקלען און אויסגענוצט א מאמענט, ווען דער סוחר האט זיך אויסגעדרעהט, האט זי אריינגעווארפען איינינע שטיקלעך סחורה אין קארב פון דער דינסט.

דער סוחר האט דאס אבער בעמערקט, נאר די גנב'טעס האבען באלד דערוויף געמאכט ויברח.

א פאליציאנט האט זיך פונדעסטוועגען איינגעגעבען צו פערהאלטען די 2 דאמען. ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען איז „עלעגאנטע דאמע” די בעוואוסטע גנב'טע גענאוועפא גוויאזדא.

די דינסט איז אויך א בעוואוסטע גנב'טע העלענא מאזורעק,

געכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען די צוויי גנב'טעס. דאס געריכט האט פער'משפט גענאוועפא גוויאזדא אויף צוויי יאהר טורמע און העלענא מאזורעק אויף ... חדשים.

פון האנדעלס-געריכט.

(§) די האנדעלס-אפטיילונג ביים לאדזער קרייז-געריכט האט בעשלאסען דעם געריכטס-אויפזיכט איבער דער פירמע ב. וואקס צו פערלענגערען ביז'ן 31. מערץ 1928.

גרויסע קאנצערטען אין „פילהארמאניע”.

היינט, דינסטאג, קומט פאר אין „פילהארמאניע” דער צווייטער קאנצערט פון ווארשאווער סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ניימארק.

אויפ'ן היינטיגען קאנצערט ווערט צוו. אנד. אויסגעפיהרט רימסקי-קארסאקאווס בעליבטע פאעמע „שעכערעזאדע”.

דאנערשטאג טרעט-אויף אין „פילהארמאניע” דער וועלט-בעריהמטער פידעל-שפילער וואסיא פריהאדא. זיין קאנצערט ווערט ערווארט מיט א גרויסער שפאנונג.

צו די זאמלער פון יודישע פעריאדישע אויסגאבען.

(אויפרוף פון דער יודישער פרעסע-סעקציע ביי דער אויסשטעלונג אין קעלן).

פון אונזער אויפרוף צו דער יודישער פרעסע איז אייך מסתמא שוין בעקאנט וועגען דער ארגאניזירונג פון א יודישען פאוויליאן אויף דער אינטערנאציאנאלער פרעסע-אויסשטעלונג אין דייטשלאנד—אין קעלן (פון מאי ביז אקטאבער 1928). איהר ווייסט אויך וועגען אונזער ארבייט, ד. ה. וועגען דער ארבייט פון דער סעקציע פאר דער פרעסע אין יודיש.

די הויפט-שוועריגקייט פאר אונז איז ארגאניזירען די היסטארישע אפטיילונג פון אונזער פרעסע. מיר פערמאגען נישט קיין מלוכה-ביבליאטעקען, וואו עס זאל זיך האבען אין משך פון דורות געזאמעלט רעגולער און אויסשעפענד דאס געדרוקטע ווארט פון פאלק. מיר זענען אנגעוויזען אויף מעהר אדער וועניגער צופעליגע מאטעריאל, וואס האט זיך געזאמעלט אין פערשידענע געזעלשאפטליכע און פריוואטע ביבליאטעקען, אין וויסענשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע אינסטיטוציעס און אין ארכיווען פון פאליטישע פארטייען.

אין א בעדייטענדע מאס אבער קאנט איהר אונז בייהילפיג זיין אין אונזער אויפגאבע, — איהר, זאמלער און ליבהאבער פון יודישען ווארט, וואס היטען ביי זיך אפט זעלטענע קאלעקציעס פון אונזערע פעריאדישע אויסגאבען.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אייך מיט דער פאלגענדיגער דרינגענדיגער בקשה: גלייך ווי דער אויפרוף וועט צו אייך דערגרייכען—צושיקען אונז דעם ענטשפרעכענדען פרעסע-מאטעריאל, וואס איהר פערמאגט. מיר גאראנטירען אייך די גאנצקייט און אומבערירקייט פון אייער מאטעריאל. ווי נאר עס וועט פון אונז אויסגענוצט ווערען, וועלען מיר, לויט'ן פערלאנג פון אייגענטימער צוריקשיקען. אויב, צוליב וועלכער נישט איז סיבה, וועט ווער פון אייך נישט מסכים זיין צושיקען אונז דעם אריגינעלען מאטעריאל, בעטען מיר געבען אונז א גענויע רשימה פון איהם (נאמען, יאהר, כאראקטער, פארמאט, וכדומה) — און בעזארגען פאר אונז אויף אונזערע קאסטען זיין פאטאגראפישע אויפנאמע. מיר זענען אויך גרייט צו דעקען די פאסט-הוצאות פאר'ן איבערשיקען דעם מאטעריאל.

מיר האלטען דורכאויס פאר איבריג צו אונטערשטרייכען, ווי וויכטיג עס איז, אז די יודישע פרעסע זאל זיין, וואס פולער פערטראטען אויף דער אויסשטעלונג: פאר מענשען, וואס האבען אזא לעבעדיגען אינטערעס פאר'ן יודישען ווארט, איז די זאך קלאר פון זיך אליין. מיר ווילען נאר בעמערקען, אז א דאנק דער אויסשטעלונג צוליב וועלכער עס ווערט געמאכט די גרויסע אנשטרענגונג צונויפצוזאמלען און סיסטעמאטיזירען דעם גאנצען מאטעריאל פון דער יודישער פרעסע, אין דער פערגאנגענהייט און געגענווארט, וועט זיך אונז, האפען מיר, איינגעבען צו שאפען סוף סוף דעם פולען יודישען פרעסע-ארכיוו, וואס האט ביז איצט אונז געפעהלט.

דער איז—גלייך זיך אפצורופען, נישט אפלייגען צו שרייבען אונז אפילו אויף איין איבעריגען טאג: די צייט איז קורץ.

די יודישע פרעסע-סעקציע ביים יודישען פאוויליאן.

אונזער אדרעס:

Jüdische Pressesektion für A. Rosin, Berlin W. 62 Kleiststr. 9.

מיר בעטען די אנדערע צייטשריפטען איבערדרוקען.

ערפאלג

פון ד"ר רוזשאנער'ס פארלעזונג

שבת איז אין „טאז” פארגעקומען די ווידערהאלונג פון ד"ר רוזשאנער'ס פארלעזונג וועגען וועגערישע קראנקהייטען אויך דאס מאל איז צו דער פארלעזונג געקומען אזא גרויסער עולם, אז ווייט נישט אלע האבען געקאנט זיך אריינקריגען אין זאל. די פארלעזונג וועט דעריבער ווארשיינליך נאכאמאל ווידערהאלט ווערען.

אין „ארדט”.

פרעמיערע פון „סאלעם אלייקום”.

היינט ווערט אין „ארדט” צוליב דער גענעראל-רעפעטיציע נישט געשפילט, און מארגען קומט דער נייער פערטער פראגראם, וואס האט בעקומען דעם נאמען: „סאלעם אלייקום”.

די דאזיגע פרעמיערע, וואס ענטהאלט עלף גרויסע נומערן מכל המינים, און וואס איז כולל פערשידענע מוסטערן פון מאדערנער טעאטער-קונסט — זאל זיין אנ'אמת'ע רעוואלאציע, אנ'ענטפלעקונג.

פאלקסטימליכקייט און הומאר וועלען קעניגען אין דעם נייעם פראגראם.

פון שטעטישען טעאטער.

די פרעמיערע פון מעראזשינסקי'ס „אבי לעבען” איז שבת צו נאכטס אדורך מיט א בעזונדערן ערפאלג. דער טעאטער איז געווען פול געפאקט, נישט נאר מיט דעם שטענדיגען „פרעמיער”-פובליקום. די פיעסע, צום ערשטען מאל געשפילט, איז זעהר אריגינעל און אינטערעסאנט פערבונדען. דער סוף איז א ביסעלע שוואכער.

דאס פובליקום האט זעהר ווארעם אויפגענומען די פיעסע און פיל מאל ארויסגערופען דעם אויטאר,

עס איז צו ערווארטען, אז די פיעסע וועט זיך לאנג האלטען אויף דער ביהנע.

טעלעגראמען.

וואהלען צו דער צענטראלע פון די אקאדעמישע פעראיינען.

ווארשא, 23. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט זענען פארגעקומען די וואהלען צו דער פערוואלטונג פון דער צענטראלע פון די יודישע אקאדעמישע פעראיינען. פון 1600 וואהל-בערעכטיגטע האבען געשטימט 966 אקאדעמיקער.

די וואהלען האבען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט: 7 ירדניה, 5 עקסט-לינקע, 1 בונד, 1 לינקער פ. צ., 1 פון בלאק פון שומרים מיט רעכטע פ. צ.

„גלאס פראוודי” פאר'ן געריכט

פאר דריקען ארטיקלען געגען געוו. קאמיסאר דאביעצקי.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש) מארגען 10 פריה הויבט זיך אן אין היגען קרייז-געריכט דער פראצעס פון געוו. קאמיסאר דאביעצקי, וועלכער איז די טעג בעפרייט געווארען דורכ'ן געריכט, געגען זיין בעשולדיגער דעם זשורנאליסט וואוויניטש און רעדאקטאר פון „גלאס פראוודי” סטפיטשינסקי פאר דריקען ארטיקלען, צוליב וועלכע דאביעצקי איז צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

פערהיטונגס-מיטלען פון שרפות

א ספעציעלע קאנפערענץ זוכט אזעלכע מיטלען.

(§) אונטער'ן פארזיץ פון סטאראסטא רזשעוווסקי איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון דער פוילישער געגענזייטיגער פערזיכערונגס-געזעלשאפט וועגען געפינען א מיטעל ווי אזוי אויסצומיידען אפטע שרפות. סטאראסטא רזשעוווסקי האט פארגעלעגט, אז ס'זאל געשאפען ווערען אנטי-שרפות-מכשירים און ס'זאל געגעבען ווערען 5-יעהריגע הלואות די ווירטסלייט פון די דערפער, וועלכע ווילען דעקען די דעכער פון זייערע הייזער מיט פייערדויערהאפטען מאטעריאל, אנשטאט שרוי. ביידע פארשלאגען זענען אנערקענט געווארען פאר דרינגענד, און כדי זיי צו רעאליזירען, האבען זיך די פארשטעהער פון פערזיכערונגס-דירעקציע געווענדעט צו זייערע צענטראלע קיין ווארשא.

פײַנליכע שבועה-צערעמאָניע אין וואַרשאַווער ראַבינאַט.

שאַרפע מיטלען געגען מענער. וועלכע דעזערטירען פון ווייב און קינדער.

דאָס דעזערטירען פון ווייב און קינדער האָט לעצטענס שוין אָנגענומען אַן עפּידעמישען כאַראַקטער. טאָג-טעגליך זעהט מען זיי די דאָזיגע דעזערטירען אין וואַרשאָווער ראַבינאַט; מען זעהט אויך אומגליקליכע עגונות, וואָס זייערע מענער זענען גלאַט אַזוי אויף „דער-ווייל" אַוועק ערגיץ זוכען פּרנסה און בעוויזען זיך שוין מעהר נישט אויף דער ליכטיגער שיין.

די וואַרשאָווער רבנים האָבען דעריבער בעשלאָסען געגען די פּערזאָנען, וואָס העלפען-מיט די „דעזערטערען", אַרויסצוטרעטען מיט'ן גאַנצען חומר הדין, אַפילו מיט אַזאַ שטרענג מיטעל ווי אַ „שבועה" וואָס ווערט בענוצט נאָר אין אויסנאַהם פאַלען.

אַזאַ שווערען פּסק האָט בעקומען רבקה לאה קאַץ, אַ פרוי שוין אַריבער די 60, וועלכע איז געשטאַנען אונטער'ן חשד, אַז זי וויל נישט אויסזאָגען פאַר איהר שנור, די 22-יעהריגע הינדע גאַלעצקאַ, וואו דער זוהן, יהושע געפינט זיך.

איינמאָל ווען די שנור האָט פאַר דער שוויגער זיך גוט אויסגעוויינט אויף איהר ביטערען גורל, האָט איהר די שוויגער געוויזען אַ בריף, וואָס זי האָט דערהאַלטען פון איהר יהושע'ן.

ווען הינדע האָט איבערגעלייענט דעם דאָזיגען בריף, האָט זי בעמערקט, אַז דער אַדרעס איז אויסגעמעקט געוואָרען, מסתמא, כדי די שנור זאָל נישט געוואויר ווערען וואו דער מאַן געפינט זיך.

מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט הינדע, געהענדיג צו דער שוויגער בעגעגענט אויף קראָכמאַלנאַ גאַס נישט קיין אַנדערען, נאָר — איהר מאַן אַליין. זי האָט אָנגעהויבען וויינען, אַז [זי] געהט-אויס פאַר הונגער, אָבער דער דעזערטער" האָט קאַלטבלוטיג געענטפערט:

— „יאָך קאָן דיר נאָר געבען אַ גט".

— און פאַר'ן קינד? — האָט הינדע געוויינט.

— אויב יאָך וועל האָבען געלד, וועל יאָך געבען און טאָמער וועלסטו נישט קיין גט, וועסטו קיין געלד אויך נישט קריגען, ווייל „יאָך" קען חתונה האָבען אָהן אַ גט.

מעהר האָט ער מיט איהר נישט גערעדט און ווען זי איז שפּעטער אַוועק צו דער שוויגער, איז שוין יהושע'ס געביין נישט געוועזען.

פאַר'ן בית-דין-טיש זענען, אַלזאָ, געשטאַנען: הינדע, די שוויגער און הינדע'ס מוטער.

בעקענענדיג זיך מיט'ן גאַנצען מאַטעריאַל, האָט הרב ריטשעוואָל אָנגעהויבען קלאַפּען אין טיש און געשריען צו דער שוויגער:

— תיכף ומיד זאָלט איהר זאָגען, וואו אייער זוהן איז, אויב נישט—וועט איהר געהען צום פּראָקוראָר!

איך זאָל צו קבר ישראל נישט קומען, אויב כ'ווייס צפעס וועגען מיין זוהן — ענטפערט די שוויגער.

— דו, ברענג אַריין ליכט! — בעפעהלט הרב ריטשעוואָל — און זאָל זי שווערען, צי זי ווייסט טאַקי נישט וואו איהר זוהן געפינט זיך.

דערהערט „ליכט" האָט זיך די אַלטע שטאַרק דערשראָקען. זי הויבט-אָן שטאַמלען און דערצעהלט שוין עפּעס וועגען קראָקא... אָבער קיין גענויעם אַדרעס ווייסט זי פאָרט נישט.

אַלע איהרע טענות האָבען גאָרנישט געהאָלפען. מען ברענגט אַריין ליכט און ביי די געלע פלעמלעך זאָגט נאָך די זקנה מיט אַ ציטריגער שטים, וואָרט ביי וואָרט פאָלגענדען נוסח פון דער שבועה:

„איך, פייגע לאה קאַץ, שווער מיט דער האַרבסטער שבועה און נישט אויף מיין זינען נאָר אויפ'ן זינען פון רב, וואָס נעהמט ביי מיר אָפּ די שבועה, אַז איך ווייס נישט, וואו מיין זוהן יהושיע קאַץ געפינט זיך. ער האָט מיר געזאָגט, אַז ער פאָהרט קיין קראָקא נאָר וואו און צו וועמען ער פאָהרט, האָט ער מיר נישט געזאָגט. איך האָב לעצטענס פון איהם נישט בעקומען קיין בריף מיט אַן אַדרעס און איך ווייס נישט וואו ער געפינט זיך. אויב איך שווער פאַלש, זאָלען אויף מיר קומען די קללות פון דער תוכחה, וואָס שטעהען געשריבען אין דער הייליגער תורה און אַזוי עהרליך ווי איך שווער אַזוי זאָל מיר השי"ת העלפען, אמן".

די דאָזיגע פּיינליכע צערעמאָניע האָט אויף אַלע אָנוועזענדע געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

6835. בן צבי.

אַן'אופּדלאָשטש קאָן מען ערקלערען נאָר אַ סוחר און פאַר אַ האַנדעלס-חוב. צי אַ קאָמאַשען-שטעפּער קאָן בעטראַכט ווערען פאַר אַ סוחר, איז בערופען צו דעצידירען נאָר דאָס געריכט. ס'איז אַ פראַגע וועגען וואָס פאַרא מעבעל ס'האַנדעלט זיך, צי וועגען מעבעל פון הויזליכען געברויך אָדער געשעפטס-איינריכטונג. אין ערשטען פאַל איז עס אַ ציוויל-חוב און אין צווייטען פאַל — אַ האַנדעלס-חוב.

6836. פּיוויש ז.

פאַר'ן 1. קוואַרטאַל (1/1—1/4) פון לויפענדען יאָהר דאַרפט איהר צאָהלען 96% פון גרונד דירה-געלד, איהר קאָנט וועגען דעם מעלדען דער וואוינונגס-אינספּעקציע, סאַניטאַרען-דאָזאָר, בוי-קאָמיסיע, רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט. און איהר קאָנט אויך דעם הויזווירט דירעקט איינקלאָגען אין געריכט.

6837. הערש לייב קאָפּעל.

וויבאַלד דער הויזווירט וועט אייך נישט קאָנען פאָרוואַרפען קיין וויכטיגערע חטאים, וועט ער אויך אייך קיין עקסמיסיע נישט בעקומען. בכלל קאָן מען נישט צוליב אַן איינמאָליגע מיסהאַנדלונג אָנווענדען אַזאַ שאַרפע סאַנקציע, ווי אַן עקסמיסיע. פאַר איבערטרעטען די סאַניטאַרע כללים פון דער הויזאָרדנונג קאָן מען אייך העכסטענס פּאָליצייאיש בעשטראָפען.

6838. אַ לעזער פון ווסכאָדניאַ 44.

אייער אַנאָנס אין „קוריער לודזקי" איז נישט גענוגענד. איהר מוזט זיך קודם כל ווענדען אין געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל אָנערקענען דעם פערלוירענעם וועקסעל פאַר אונגילטיג. אין דער בקשה, וועלכע איהר דאַרפט דערלאַנגען אין פרידענס-געריכט פונ'ם קרייז, וואו דער וועקסעל איז צאָהלבאַר מוזט איהר ערקלערען, ביי וועלכע אומשטענדען דער וועקסעל איז אַוועקגעקומען, אָדער האָט געקאָנט אַוועקקומען און פאַרוואָס איהר זענט פעראינטערעסירט, אַז דער וועקסעל זאָל אַנולירט ווערען. צו דער בקשה מוזט איהר אויך ביילייגען אַ גענויע אָפּשריפט פון פערלוירענעם וועקסעל און בעטען, אַז דאָס געריכט זאָל מיטטיילען אַלע אָנגעגעבענע פערזאָנען, וועלכע פיגורירען אויפ'ן וועקסעל וועגען דער אונטערגענומענער אויספאָרשונג אַרום פערלוירענעם וועקסעל. ערשט נאָכדעם, ווי דאָס געריכט וועט אַרויסגעבען אַ דעציזיע, אַז דער וועקסעל ווערט אַנולירט, דעמאָלט וועט איהר קאָנען אויפמאָנען געריכטליך אייער חוב אויפ'ן גרונד פון פערלוירענעם וועקסעל.

6839. אַ פעראינטערעסירטער.

ביז די יורשים וועלען זיך מעלדען, בעשטימט דערווייל דאָס קרייז-געריכט אַ קוראַטאָר איבער דער איבערגעבליבענער ירושה. דאָס הויז קאָן אַפילו פערקויפט ווערען אָבער נאָר אין דעם פאַל, ווען דאָס געריכט וועט עס געפונען פאַר נויטיג. דער פערקויף פון הויז קומט פערשטעהט זיך פאַר לויט אַן עפענטליכע ליציטאַציע.

6840. I. F.

אויב די איינגעפלאָסענע סומע פאַר די ליציטירטע זאַכען דעקען נישט די פּרעטענציעס פון אַלע מאָנער, איז דער קאָמאָרניק מחויב דאָס געלד אַריינצוטראָגען אין געריכט און דאָס געריכט צוטיילט דאָס געלד פּראָפּאָרציאָנעל לויט די אַרויסגעשטעלטע פּרעטענציעס.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטער נומער פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 21-טען יאַנואַר 1926

„אררט"
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאָנטיפּעל"
זאַבאַדניאַ 43.
היינט און טעגליך

היינט דינסטאָג, צוליב דיגרויסע פאָרבערייטונגען, ווערט נישט געשפּילט.
מאָרגען מיטוואָך — פייערליכע פּרעמיערע
פון 4-טען גראַנדיעזען פּראָגראַם א. ג.
כאַלאַם אַלייקום
גענויערס — מאָרגען. בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע.

דער אָפּגענאַרטער חתן.

פון ג. קופּער.

אין דעם שטעטעלע קאַשי, וואָס געפינט זיך ביי דער טשעכישער גרעניץ, נעבען אָשוויענצין, איז פאָרגעקומען אַ געשיכטע, מיט וועלכער עס קאָכט זיך אין גאַנצען געגענד. פונקט ווי אין חומש, די מעשה מיט לב'ן, וואָס האָט אָפּגענאַרט יעקב'ן און איהם אונטערגערוקט לאה'ן אַנשטאָט רחל'ען, אַזוי האָט אויך געטראָפען אין קאַשי אַ געשיכטע, ווי אַ יוד האָט אונטערגערוקט זיין טאָכטער'ס חתן אַ פרעמדע כלה צו דער חופּה.

דער אונטערשיד איז נאָר דערמיס, וואָס אין חומש ווערט די געשיכטע דערצעהלט וועגען אַ רשע, לבן, און דאָ, אין קאַשי, האָט דיזעלבע זאַך אָפּגעטון אַ פרומער יוד. און נאָך אַ זאַך: דאָרטען, אין חומש, האָט לבן כאָטש יעקב'ן פערביטען אַ שוועסטער אויף אַ שוועסטער. אמת טאַקע, אַנשטאָט די שעהנע, יונגע רחל, האָט ער יעקב'ן אַריינגעשלייערט די עלטערע לאה, וואָס האָט, ווי דער חומש אַליין זאָגט, געהאַט נישט קיין שעהנע אויגען. אין קאַשי האָט דער פרומער יוד אונטערגערוקט דעם חתן פון זיין טאָכטער, אַ פרעמדע, אַ גויע, און נאָך אַ ציגיינערקע דערצו.

לאָמיר דערצעהלען ווי אַזוי די געשיכטע איז פאָרגעקומען.

אין קאַשי וואוינט פון יאָהרען-לאַנג אַ יוד אַ גביר מיט'ן נאָמען ר' יחזקאל האַלבערשטאַט. אַלע האַלבערשטאַטס זענען גרויסע מיוחסים. זיי שטאַמען אַלע פון סאַנדזער רבי'ן, ר' חיים האַלבערשטאַט, און כמעט אַלע זענען זיי גוטע יודען, צדיקים. אויך ר' יחזקאל האַלבערשטאַט פון קאַשי איז אַ „סאַנדזער". אָבער ער איז נישט קיין גוטער יוד. ער איז בלויז אַ פערברענטער חסיד, אַ פרומער און אַ גביר דערצו; האָט אייגענע הייזער, גיטער. פערשטעהט זיך, אַז ביי דעם פרומען רייכען ר' יחזקאל האַלבערשטאַט איז דאָ אַ טאָכטער, און דוקא אַ שעהנע טאָכטער, ווי מעהרסטענס עס טרעפט ביי רבי'שע קינדער; רופען רופט זי זיך פייגעלע, פייגעלע האַלבערשטאַט; און אַלע ווייבער אין שטאָדט ווינשען זיך נאָר צו האָבען פייגעלע'ן פאַר אַ כלה פאַר זייערע זיהן, וואָרום איהר שעהנקייט און חכמה און וואוילקענערישקייט איז גאָרנישט צו בעשרייבען.

אין דערזעלבער שטוב ביי ר' יחזקאל'ן געפינט זיך אַ משרת מיט'ן נאָמען חיים. דער משרת איז אַפילו אַן אייגענער מענש סך הכל אַ פלימעניק פון ר' יחזקאל'ן. אָבער אַזוי ווי ער איז אַ יתום, און ר' יחזקאל האַלט איהם ביי זיך צוליב רחמנות, פערשטעהט מען דאָך שוין אַליין, אַז ער איז אַ קנעכט אין שטוב. ער געהט שטענדיג אַרום פערשוואַרצט, פערהאָרעוועט. ר' יחזקאל רופט איהם „דער יונג".

אָבער נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס ר' יחזקאל אַליין בעציהט זיך צו זיין פלימעניק שלעכט, פון אויבען אַראָפּ, פיהלט פייגעלע, זיין טאָכטער, גרויס סימפּאַטיע צו איהר קוזין חיים. זיי שמועסען אָפט, ווען קיינער זעהט נישט, בעגעגענען זיך שטענדיג, ווען ר' יחזקאל פאָהרט אַרום צו די פריצים וועגען געשעפטען. ביסלעכווייז געהט איבער זייער פריינדשאַפט אין אַ ליבע, וואָס ווערט מיט יעדען טאָג אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער.

ר' יחזקאל טראַכט אַפילו נישט, אַז צווישען זיין טאָכטער, זיין בת-יחיד'קע, פייגעלע, וואָס איז שעהן און וואוילגעלערנט, און חיים, דעם „יונג", זאָל קענען פאָרקומען אַ נאָהענטקייט. אַז פייגעלע ווערט אַלט זעכצעהן יאָהר, בעשליסט ער מיט איהר אַ שידוך צו טון, און ער פאָהרט אַוועק צום סאַנדזער רבי'ן, וואָס איז טאַקי זיינער אַ קרוב, און פרעגט אַן עצה וועגען אַ שידוך פאַר זיין פייגעלע'ן.

— וואָס איז דאָ צו טראַכטען?—האָט דער רבי געזאָגט—דעם קרילאָווער רב קענסטו, יחזקאל?

— ווער קען עס נישט דעם קרילאָווער רב?

— האָט ער אַ יונגעל, וועט ער די וועלט פערשיינען. אַ למדן אַ גרויסער און דערצו אַ געוואַלדיגער ירא שמים. זיין לערנען און זיין דאַווענען איז גאָרנישט אָפּצושאַצען. היינט זיין געהן אין מקוה אַריין! יעדען טאָג געהט ער אין מקוה, סיי זומער, סיי ווינטער. טיילמאָל געהט ער אַפילו צוויי מאָל אין טאָג אין מקוה...

— אַזוי!—האָט ר' יחזקאל געזאָגט מיט ענטציקונג—וואַזשנע, וואַזשנע!

— דעריבער טאַקע, יחזקאל — האָט דער רבי ווייטער געזאָגט—פאָהרזשע תיכף-„זאַראַז" אַריבער קיין קרילאָווע, שמועס מיט'ן חתן אין לערנען און שרייב תנאים...

— תיכף-„זאַראַז" פאָהר איך!—האָט ר' יחזקאל געזאָגט, און טאַקע געזאָגט און געטון. ר' יחזקאל האָט געלאָזט איינפּאַקען טלית און תפילין און אַוועק אויף אַ שבת קיין קרילאָווע צום רב.

עטליכע טעג צייט האָט ר' יחזקאל געשמועסט מיט'ן יונגעל אין לערנען.

עטליכע טעג צייט האָבען זיך די מחותנים אַרומגעריסען מכח נדן און קעסט און חתן-כלה-מתנות, ביז מען איז דורכגעקומען, אַז דער חתן בעקומט 10 טויזענד גילדען נדן, אייביגע קעסט, 2 שטריימלעך, איינס אויף שבת און איינס אויף יום-טוב, אַ גילדען זייגער'ל, אַ זילבערנעם בשמים-ביקסעל, אַ זילבערנע פושקע צו אַן'אתרוג און אַ כלה.

דערנאָך האָט ר' יחזקאל געלאָזט אַרויפזעצען אויף אַ פוהר דעם חתן מיט די מחותנים און געבראַכט זיי צו זיך קיין קאַשי.

— מזל-טוב, מחותנת'טע — האָט ער געזאָגט צו זיין אייגענע ווייב. דערנאָך האָט ער אַריינגערופען פייגעלע'ן, זיין טאָכטער, און איהר אויך געוואונשען מזל-טוב.

— געה, טאָכטער און ציער זיך אויס—האָט ער געזאָגט—אַ חתן איז געקומען. היינט שרייבט מען תנאים.

פייגעלע'ן האָט אַ שווייס בעגאָסען פון דער בשורה. די פוס האָבען זיך איהר אונטערגעבראָכען.

— טאַטע...—האָט זי אָנגעהויבען בעטען.

נאָר ר' יחזקאל האָט פיינט צו רעדען מיט ווייבער, נאָך דערצו מיט יונגע מיידלעך,—ציגען...

— נו, געה, געה! — האָט ער זי געטריבען—אַ כלה-מיידעל דאַרף זיך נישט שעהמען. אַלע מיידלעך מוזען ווערען כלה'ס. אין דער הייליגער תורה שטעהט אַזוי געשריבען...

און מעהר האָט פייגעלע נישט געהאַט צו וועמען צו רעדען. אויף די תנאים צו ר' יחזקאל'ס טאָכטער איז זיך צונויפגעקומען די גאַנצע שטאָדט. דער חתן האָט געהאַלטען אַ דרשה, אַז ס'איז געווען זיס ווי האָניג. יודען לומדים האָבען געלעקט די פינגער און געוואָלט נאָך.

ר' יחזקאל מיט זיין ווייב זענען געווען איבערגליקליך. זיי האָבען נאָר מורא געהאַט פאַר אַ בייז אויג. בלויז 2 מענשען זענען אין דער אַלגעמיינער פרייד געווען אונגליקליך. די זעכצעהן יאָהריגע כלה, וואָס איז געזעסען אַרומגערינגעלט צווישען די ווייבער, און איהר געליבטער קוזין חיים, וואָס האָט געמוזט בעדינען דעם קאָנקורענט זיינעם דעם חתן און איהם צוטראָגען וואַסער צום וואַשען די הענט.

(פאָרטזעצונג קומט)

נאכ'ן זיג

איבער דער אָפּאָזיציע.

דער קאַמף צווישען דער אָפּאָזיציע און דער מעהרהייט אין רוסלאַנד האָט זיך פאָרלויפיג געענדיגט מיט דער קאַפּיטולאַציע פון די אָפּאָזיציאָנערען. סטאַלין קאָן מיט רעכט טריאומפירען, ווייל דאָס אַוועק'פּטר'ען די אומצופרידענע פון מאָסקווע איז געשעהן אהן שטערונג פון דער עפענטליכער רוהה; דער המון, וואָס האָט בעגלייט טראָצקי'ן און אַנדערע, האָט זיך פערהאַלטען רוהיג.

ווי אַזוי שטעלט זיך פאָר די לאַגע אין רוסלאַנד, איצט, נאָך דער פערשיקונג פון די אָפּאָזיציע-פיהרער? דאָס עמיגראַנטיש-עסדעקישע בלאַט „סאָציאַליסטיטשעסקי וויעסטניק“ אינפאָרמירט אין אַ בריף פון מאָסקווע, אַז צווישען דער הערשענדער גרופּע גופא איז נישטאָ קיין איינהייטליכקייט בנוגע דער ווייטערדיגער ליניע פון דער אינערליכער און פון דער אויסערליכער פּאָליטיק. ריקאָוו און קאַלינין זענען פאַר אַנ'ענטשידענע ווענדונג אויף רעכטס, פאַר ערטייל'ען גרעסערע פרייהייטען די פויערים, פאַר מעהר הנחות לגבי די קאָנצעסיאָנערען א. אַז. וו., זיי שטויסען זיך אָבער אָן אויף אַנ'ענערגישען ווידערשטאַנד פון סטאַלינ'ען. די שריט אויף לינקס, וואָס זענען לעצטענס געמאַכט געוואָרען, דאַרף מען פערשרייבען אויפ'ן חשבון פון סטאַלינ'ען, וועלכער קעמפט געגען דער ריקאָוו—קאַלינין-גרופּע. אין מאָסקווע ערוואַרט מען אָבער, אַז גובר וועט זיין די ריכטונג פון דער רעכטער פּאָליטיק.

דערזעלבער „סאָצ. וויעסטניק“ גיט איבער, אַז אין רוסישען דאָרף הערשט אַ גרויסע אומצופרידענהייט. די פויערים, וועלכע קאָנען זיך נישט דערוואַרטען אויף די פאַבריקס-סחורות פון די שטעט, האָבען אויפגעהערט צו שיקען תבואה און אַנדערע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען אין די שטעט אַריין. דאָס ברענגט דערצו, אַז די מאַכט נעהמט אָן רעפּרעסיעס געגען די פערמעגליכע פויערים פאַר סאַבאָטירען די אַקציע פון דער רעגירונג, וועלכע וויל שאַפען אַ תבואה-פאָנד. פון דער אַנדערער זייט מאַכט די רעגירונג פערשידענע פערלייכטערונגען פאַר די אָרימע פויערים-מאַסען, ד. ה., אַז זי געהט אייגענטליך אויף דער ליניע, וועלכע איז אָנגעוויזען געוואָרען דורך דער אָפּאָזיציע און אין דער הינזיכט קאָנען זיך די אָפּאָזיציאָנערען האַלטען פאַר מאָראַלישע זיגער.

פון די שטימונגען, וואָס הערשען אין רוסישען דאָרף, מאַכט מען שוין אפילו ווייטגעהענדע אויספיהרען, דהיינו, אַז דאָס דאָרף איז גוט אָרגאַניזירט, און אויב די רעפּרעסיעס און רעקוויזיציעס וועלען ווייטער דויערען, קאָן קומען צו אונרוהען, צו אַנ'איבער'חזר'ונג פון די הונגער-יאָהרען אין ערשטען פעריאָד פון דער סאָוויעטען-מאַכט.

די רעגירענדע פּאַרטיי, פערשטעהט זיך, גיט זיך אָפּ אַ דין וחשבון פון דער לאַגע און כדי אויסצומיידען אַ קאַטאַסטראָפע, וועט זי מוזען געהן אויף הנחות לגבי דעם דאָרף, ד. ה. אָננעהמען די ליניע פון דער רעכטער גרופּע. דערווייל אָבער קומט פאָר אַ וואַקלונג ביים אויסקלויבען די געהעריגע פּאָליטישע ליניע, און דאָס בעווייזט, אַז מיט דער פערשיקונג פון די אָפּאָזיציאָנערען איז נישט בעזייטיגט געוואָרען דער קריזיס, וועלכער האָט געבראַכט צום אויפקומען פון דער אָפּאָזיציע בכלל.

ו.

„פּאָטער דו האָסט מיך דער'הרג'עט!“

וועגען דער גערעכטמעסיגקייט פון טויט-שטראָף.

דאָס האָט זיך אָפּגעשפּילט מיט 15 יאָהר צוריק.

ביים גוטבעזיצער סטעפאַן טאָמקאָ, אין דעם קליינעם שטעטעל זבאַביקאַ, אין אונגאַרן, האָבען זיך צונויפגעקליבען געסט. ס'אין געווען אַ יום-טוב, די סילוועסטער-נאַכט, און מען איז געווען פרעהליך, מ'האָט בעגעגענט דאָס נייאָהר מיט הערצליכע גליק-וואונשען. דער וויין איז געווען גוט, די שטימונג איז געווען אַ גוטע, און אַלע האָבען זיך געפיהלט גליקליך.

אָבער פלוצים רייסט זיך אַרויס פון דער פינסטערער פּראָסטיגער נאַכט אַ שרעקליכער יאָמער-געשריי: „פּאָטער, דו האָסט מיך דער'הרג'עט!“ מען לויפט אַריין אין אַנ'אַנדער צימער און מען דערזעהט אויפ'ן בעט די טאָכטער פון דעם באַלעבאָס, עווא, אַ מיידעל פון 18 יאָהר, מיט אַ מעסער אין דער ברוסט, מען וואַרפט זיך באַלד ברענגען דאָקטוירים. די דאָקטוירים קומען און שטעלען אַ דיאַגנאָזע: עוואַ'ן וועט שוין גאַרנישט העלפען, ווייל עוואַ'ן האָט דער מעסער זעהר גוט געטראָפען — גלייך אין הארץ אַריין.

און, ווי ס'פיהרט זיך, זענען געקומען די ריכטער, האָבען אויסגעהערט שטרענג און מיט אַ ליבע צום אמת אַלע צדדים, און אין נאָמען פון געזעץ, גערעכטיגקייט און רחמנות, האָבען זיי אַרויסגעבראַכט זייער אורטייל: טאמקא האָט דער'הרג'עט זיין טאָכטער, און דאָס געזעץ דאַרף דער'הרג'ענען טאָמקאַ'ן.

עס זענען געווען אַ סך בעווייזען, אַז סטעפאַן טאָמקאַ האָט דער'הרג'עט זיין טאָכטער. מענשען האָבען געהערט, ווי די טאָכטער האָט אויסגעשריגען אין יענער פרעהליכער און שוידערליכער נאַכט: „פּאָטער, דו האָסט מיך דער'הרג'עט!“ אַלע האָבען געקענט טאָמקאַ'ן פאַר זעהר אַ בייזען און הארטען מענשען. ער האָט זיך שטאַרק צוקריגט מיט זיין טאָכטער: ער האָט זיך ווי אַ פעלז געשטעלט אויפ'ן וועג פון זיין טאָכטער'ס ליבע און האָט איהר נישט געלאָזט פריי זיך צו פעראייניגען מיט אַ מענשען, וואָס איז געווען איהר ליב און טייער. עטליכע וואָכען פאַר איהר טויט האָט די מוטער בעמערקט, אַז איהר טאָכטער איז אַריינגעפאַלען אין אַ שווערער מרה-שחורה. דאַרף מען נאָך בעסערע, שטאַרקערע בעווייזען, אַז ער, דער פּאָטער, האָט זיין טאָכטער דער'הרג'עט?

און וויבאַלד ער האָט זי דער'הרג'עט, קאָן די וועלט ווייטער נישט בעשטעהן, אויב מען וועט איהם אַליין נישט דער'הרג'ענען. עס איז איינמאָל פאַר אַלעמאָל איינגעפיהרט געוואָרען אַ וועג, ווי אַזוי דערהאַלטען די וועלט אין איהר געטליכער אָרדנונג, און אין דער הייליגער אַרבייט זענען בעשעפטיגט פרומע מענשען מיט גאָלדענע הערצער, וואָס רופען זיך תלינים. האָט איינער פון זיי, אויפ'ן בעפעהל פון געזעץ, גענומען סטעפאַן טאמקא'ן און האָט איהם מיט אַ שטריק אַ ביסעל אויפגעהויבען פון דער ערד, ביים האַלז, כדי טאמקא'ס נשמה זאָל וואָס גיכער אָפּפליהען אויף יענער וועלט, וואו מען פערברענגט די צייט פיל בעסער ווי דאָ. דאָס שטיקעל אַרבייט איז געמאַכט געוואָרען דעם 21. מערץ, 1913. די נשמות פון טאמקא און זיין טאָכטער האָבען זיך בעגעגענט אויף יענער וועלט. וואָס דאָרטען איז פאָרגעקומען, קאָן קיינער נישט וויסען. אָבער אויף דער וועלט קומען פאָר אַזעלכע זאַכען, וואָס חלומ'ט זיך אפילו נישט די גרעסטע חכמים, ווי עס זאָגט דער העלד פון שעקספּיר'ס דראַמע „האַמלעט“.

יאָהרען נאָך יאָהרען זענען פערבייגעלאָפען. און אין טאָמקא'ס הויז האָבען זיך געביטען די באַלעבאַטים איינער נאָך דעם אַנדערען. דאָרט וואו אין יענער פינסטערער, פּראָסטיגער, פרעהליכער און שוידערליכער סילוועסטער-נאַכט איז געלעגען אַ מיידעל פון 18 יאָהר מיט אַ מעסער אין דער ברוסט. דאָרט האָבען אין פערלויף פון 14 יאָהר געוויס אָפטמאָל געגליהט די צאַרטע געפיהלען פון ליבע אין די הערצער פון יונגע פרויען און מענער. מענשען האָבען דאָ צום ערשטען מאָל ערפאַרהען די פריידען פון גליק. מיידלעך האָבען געציטערט מיט אַ זיסען שרעק פאַר דעם צערטליכען מאָמענט, ווען „ער“ וועט זי ליבענד זאַכט אָנרירען. די וועגט שווייגען. זיי דערצעהלען גאָרנישט, וואָס זיי האָבען געזעהן. זיי שטערען קיינעם נישט אין זייער גליק.

דאַרף אָבער טרעפען, אַז דער לעצטער באַלעבאָס פון דער אַמאָליגער טאָמקא'ס וואוינונג, ווייל זיין דירה רעמאָנטירען, און ער רופט אַרבייטער, און די אַרבייטער קריכען אַרונטער אונטערן אויוועץ און דאָרטען געפינען זיי אַנ'אָפּגעבלאַקירטען בלעטעל פּאַפּיר, און אויף דעם בלעטעל פּאַפּיר איז אָנגעשריבען אַ בריף, און דער בריף איז פון איהר, פון עוואַ טאָמקאַ, וואָס איז געשטאָכען געוואָרען מיט 14 יאָהר צוריק.

און אינ'ם בריף שטעהט, אַז דער פּאָטער, סטעפאַן טאָמקאַ, האָט מיט זיין גראָבקייט זי געטריבען צום געדאַנק און צום בעשלוס צו נעהמען זיך דאָס לעבען, און אָט טוט זי דאָס היינט ביי-נאַכט, דער 31. דעצעמבער, און געפינט פאַר דעם אַ גוטען אָרט — אין שטאַל.

פערצעהן יאָהר זענען אַוועק, און די וועגט האָבען געשוויגען, און דער אמת וועגען עוואַ'ס טויט איז געווען פערבאָרגען אונטער'ן אויוועץ, און עוואַ'ס פּאָטער איז געלעגען אַ בעגראָבענער, אַ פער'משפּט'ער מערדער, וואָס האָט מיט זיין אייגענער האַנד אַריינגעזעצט אַ מעסער אין זיין טאָכטער'ס ברוסט. ער אַליין האָט זי געשטאָכען, סטעפאַן טאָמקאַ, אַזוי האָבען גע'פסק'נט די ריכטער. און דעם שטריק אויפ'ן האַלז האָט ער בעקומען נישט דערפאַר, וואָס ער האָט זיין טאָכטער, זיין קינד, פערביטערט דאָס לעבען, נאָר דערפאַר, וואָס ער איז אַליין כלומר'שט בעגאַנגען איבער איהר דעם שרעקליכען מאָרד.

איצט האָבען די פערבליבענע פון סטעפאַן טאָמקאַ'ס פאַמיליע אָנגעהויבען אַ פּראָצעס, כדי צו בעפרייען דעם אומשולדיגען קרבן פון דער מאָראַלישער לאַסט, וואָס הענגט אויף זיין נאָמען: אַ פאָטער — אַ מערדער. איך ווייס נישט, אויב מען קאָן איינזעצען די ריכטער, וואָס האָבען געהייסען דער'הרג'ענען אַנ'אומשולדיגען מענשען. זיי האָבען געהאַט בעווייזען. און אַז ס'זענען פאַראַן בעווייזען, מעג מען אַ מענשען אויפהענגען; און טאָמער זענען די בעווייזען נאָר איין מאָמענט און אין אַנ'אַנדער מאָמענט זענען זיי שוין נישט קיין בעווייזען, נאָר געריכטליכער מיסט, טאָ וואָס קאָן מען דאָ טון? זאָל מען וואַרטען ביז דער פעראורטיילטער וועט אַליין שטאַרבען, איידער מען וועט איהם בעטען אַרויפגעהן צו דער תליה?

צו וואָס פיהר איך דאָ די גאַנצע רייד? פערצעהן יאָהר איז געלעגען דער אמת וועגען טאמקע אונטער דעם אויוועץ... וואו ליגט פערבאָרגען דער אמת וועגען סאַקאָ און וואַנזעטי? וואו, אונטער וועלכען שטיין, ליגט בעגראָבען דער אמת וועגען פילע אַנדערע געטויטע פון דעם געזעץ? איך מיין נישט צו זאָגען, אַז די, וואָס האָבען געבעטען סאַקאָ און וואַנזעטי זיך זעצען אויפ'ן עלעקטרישען-שטוהל, האָבען נישט געהאַט זעהר פיל בעווייזען פון סאַקאָ און וואַנזעטי'ס שולד. איך וויל נאָר זאָגען, אַז זיי האָבען נישט געהאַט אַ ל ע בעווייזען. און איך וויל זאָגען עפּעס נאָך וויכטיגערעס. איך וויל זאָגען, אַז אויף דער וועלט זענען בכלל נישטאָ אַזעלכע בעווייזען, לויט וועלכען מען קאָן נעמען אַ מענשען, וואָס איז קיינעם שוין נישט געפעהרליך. און דער'הרג'ענען איהם מיט אַ פייערליכער געזעצליכער צערעמאָניע. נאָך פריהער פאַר יעדען בעווייז בעדאַרף מען האָבען אַ בעווייז, אַז מען מעג, אויפ'ן גרונט פון בעווייזען, נעמען און הייסען אַ מענשען, וואָס בעקומט פאַר זיין „אַרבייט“ געלד, צו דערשטיקען, אָדער דערשיסען אָדער מיט איידעלערע מיטלען דער'הרג'ענען אַ הילפלאָזען נעפאַנגענעם. אַלע בעווייזען פון דער מענשליכער לאָגיק, אַלע אויספיהרונגען פון דעם מענשליכען פערשטאַנד, אַלע דריידלעך פון אונזער שכל, — וואָס פאַר אַ בעטרעף האָבען זיי אַנטקעגען דעם טויט? דער טויט איז דאָך אייביג. מען קאָן איהם נישט ענדערען, מען קאָן איהם נישט פערריכטען. מען קאָן איהם מיט קיין זאַך נישט פערגלייכען, און מען קאָן איהם נישט בעגרייפען. פרעגט זיך: ווי אַזוי קאָן מען פון אַזאַ שוואַכער זאַך, ווי בעווייזען, קומען צו אַזאַ אייביגער זאַך, ווי טויט? ווי אַזוי קאָן מען מיט בעווייזען קומען צו אַזאַ זאַך, וואָס שטעהט אויסער דעם מענשליכען פערשטאַנד? ניין, מען דאַרף פריהער בעווייזען, אַז מיט בעווייזען קאָן מען דאָ איבערהויפּט עפּעס — בעווייזען? אָבער דאָס האָט דערווייל נאָך קיינער נישט בעוויזען.

ס. א—יטש.

לאדז
24 יאנואר 1928

דאס לאדזער לעבן

לאדז
24 יאנואר 1928

24
דינסטאג
ב
שבט תרפ"ח

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.38
זון-אונטערגאנג 3.01
לענג פון טאג 10.15

פערשטענדיגונג צווישען „אונפארטייאישע" און „אגודה".

ערקלערונג פון פרעזעס רוס.

(—) אין דער פראגע פון דער פערשטענדיגונג צווישען די אומפארטייאישע רעליגיעזע יודען און דער „אגודה" האט דער פרעזעס רוס געגעבען פאלגענדע ערקלערונגען.

לעת-עתה איז די פערשטענדיגונג געגאנגען אזוי ווייט, אז די „אונפארטייאישע" האבען געגעבען זייער הסכמה צוצושטעהען צום אלגעמיינעם יודישען נאציאנאלען בלאק, וועגען קיין שום אייגצעלהייטען אין דער דאזיגער פראגע איז נאך נישט גערעדט געווארען.

וואס שייך דער פערשטענדיגונג אויף דעם געביט פון ארבייט אין דער יודישער קהלה איז קיין שום קאנקרעטעס נישט אנגענומען געווארען, ס'פערשטעהט זיך, אז אלע פראקציעס וואס געפינען זיך אין דער יודישער קהלה-פערוואלטונג האבען דאס רעכט און דארפען ארבייטען אין דער קהלה.

שטיצע פאר אינטעלעקטועלע.

(§) היינט וועלען אויסגעצאהלט ווערען די אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע אויף די לעגיטימאציעס פון 750 ביז'ן סוף. מארגען און איבערמארגען וועלען אנגענומען ווערען רעקלאמאציעס.

שניי

שטערט די באהן=בעוועגונג.

(ב) צוליב דעם שניי, וואס האט זיך אנגעזאמעלט אויף די באהן-ליניעס זענען די צוגען אויף ביידע וואקזאלען אנגעקומען מיט פערשפעטיגונג. די ליניעס זענען געריינינט געווארען מיט ספעציעלע מאשינען.

רעמאנטירען הייזער.

(מ) מיטוואך און דאנערשטאג וועלען פארקומען זיצונגען פון דער ביודזשעט-קאמיסיע ביים שטאדט-ראט. צווישען אנדערען וועלען בעטראכט ווערען די פראגען פון רעמאנטירען די הייזער, וואס דראהען איינצופאלען.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט=דיזשורען.

(§) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ליפיעץ, (פיעטרקאווער 193); מילער, (פיעטרקאווער 46); גראשקאווסקי, (קאנסטאנטינער 15); גערטנער, (ציגעל-גאס 64); ניעוויאראווסקי, (אלעקסאנדראווסקא 37); יאנקעלעוויטש, (סטארי רינעק 9).

Dr. H. Wołkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19)
טעלעפאן 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, באהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—8 אוונט, פאר פרויען פון 4—5 אין א באזונד. ווארטע-זאל.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

ביטעס וועגען „אדראטשעניעס"

ערקלערונג פון ד. א. ק.

(—) דער ד. א. ק. בעט אונז מיטצוטיילען, אז אין דער לעצטער צייט קומען אן אין קריגס-מיניסטעריום פערשידענע ביטעס, וועגען „אדראטשעניעס", אורלויבען, פראלאנגירען דעם טערמין פון אריינציהען אין מיליטער, ערלויבענישען צו בעקומען אויסלענדישע פעסער, וועגען בעפרייען פון מיליטער-דינסט צוליב דעם אפזאגען זיך פון בירגערשאפט א. אז. וו.

אין גרעסטען טייל זענען די דאזיגע ביטעס נישט אונטערשטיצט מיט קיין שום דאקומענטען און דאס קריגס-מיניסטעריום מוז די ביטעס איבערשיקען צו די נידריגערע מיליטער-אינסטאנצען, אויסצופארשען די ענינים.

די דאזיגע פראצעדור דויערט עטליכע וואכען, וואס ליגט נישט אין אינטערעס פון פעטענט און מאכט איהם איבעריגע הוצאות צוליב דעם אפגעבען גייע ביטעס און דאס אומזיסטע קומען קיין ווארשא.

צוליב דעם וועט דאס קריגס-מיניסטעריום אזעלכע ביטעס תיכף צוריקשיקען נישט בעטראכטערהייט. אזעלכע ביטעס דארפען אריינגעטראגען ווערען אין די ענטשפרעכענדע פ. ק. או"ס.

ביטעס וועגען „אדראטשעניעס" פון איינציגע שפייזערס, לייטער פון לאנדווירטשאפטען, סטודענטען, גייסטליכע, לעהרער-יונגלעך, געהערען אין לאדז אויסשליסליך צום רעגירונגס-קאמיסאריאט.

קהלה טרעט צו פונאנדערצוטיילען קויהלען.

אלע פעראיינען מוזען ביז מאנטאג צושטעלען רשמות פון די רעגיסטרירטע.

נעכטען איז אין דער קהלה פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר סאציאלער הילף, וועלכע האט בעטראכט די פראגע וועגען דער קויהלען-פערטיילונג.

ס'איז בעשלאסען געווארען אויפצורופען אלע ארבייטער-פעראיינען, האנדווערקער-פערבאנדען און אנדערע אינסטיטוציעס, זיי זאלען ביז דעם קומענדען מאנטאג 3 א זייגער נאכמיטאג צושטעלען אין דער קהלה גענויע רשימות פון פערזאנען, וועלכע ווילען ערהאלטען קויהלען. דאס איז אויך נוגע די גבאים פון אלע בתי-תפלות.

ס'איז אויך בעטראכט געווארען די פראגע וועגען רעגיסטראציע פון אזעלכע פערזאנען, וועלכע געהערען נישט צו קיין שום אינסטיטוציעס. קיין ענדגילטיגער בעשלוס איז וועגען דער פראגע נאך נישט אנגענומען געווארען.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו פיהרען א קארטאטעקע פון די פערזאנען, וועלכע וועלען בעקומען קויהלען פון דער קהלה, דערביי איז בעשטימט געווארען, אז א פאר פערזאן, וועלכע וואוינען אבער אין איין וואוינונג, וועלען בעקומען נאר איינמאל קויהלען.

צום סוף פון דער זיצונג זענען בעטראכט געווארען די אפערטעס פון 11 פירמעס, וועלכע ווילען צושטעלען די נויטיגע קויהלען. די אונטערהאנדלונגען מיט די פירמעס וועלען היינט פארקומען און שפעטער וועט בעשלאסען ווערען, ביי וועלכער פירמע די קויהלען זאלען איינגעקויפט ווערען.

נישט בעפרייט די ארעסטירטע פלייש=הורטאווניקעס.

(§) די שטראף-אפטיילונג ביים רעגירונגס-קאמיסאריאט האט שוין פערענדיגט די אויספארשונג אין דער פראגע פון די פלייש-הורטאווניקעס, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין בערגניצען די שחיטה, כדי ארויסצורופען א יקרות אויף פלייש. דער רעגירונגס-קאמיסאריאט האט פעסטגעשטעלט אז די שולד פון די אנגעקלאגטע איז דערוויזען געווארען און דעריבער זענען די ארעסטירטע איבערגעגעבען געווארען צו דער דיספאזיציע פון דער פראקוראטור.

נאכ'ן אדורכשטודירען די אקטען, האט דער פראקוראר בעפוילען איבערצופיהרען די ארעסטירטע פלייש-הורטאווניקעס: שמואל ראזענזאן, מנחם שולמיערסקי, חיים גינזבערג און זישע העכט אין טורמע אויף קאפערניק-גאס. איניגיכען וועט אין היגען קרייז-געריכט פארקומען דער פראצעס פון די ארעסטירטע.

טראגישער פארפאל אין א פאבריק

אנ'ארבייטער ווערט שטערבליך אפגעבריהט ביים קעסעל.

(§) אין דער פירמע גאמפע און אלברעכט (זשעראמסקא 117) איז נעכטען פארגעקומען פאלגענדער טראגישער פארפאל: דער ארבייטער אויגוסט סאבאראווסקי (זשגאווסקא 4) האט צוגעשרויפט א נייע שרויף אין דעם דאמפקעסעל. ער האט אבער צו פעסט אריינגעדרעהט די שרויף און צוליב דעם שטארקען דרוק אין קעסעל האט די פארע ארויסגעשטופט דעם קראן און א גאנצע כוואליע פון פארע האט פערגאסען און שווער אפגעבריהט דעם ארבייטער. די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

א טורמע=וועכטער זיך דערשאסען

אין א בריף דערצעהלט דער זעלבסטמערדער, אז ר'איז קראנק און קאן מעהר נישט לעבען.

(—) די איינוואוינער פון נאפיורקאווסקא 11 זענען נעכטען פארמיטאג אויפגעטרייסעלט געווארען פון א שרעקליכען זעלבסטמארד, וועלכען ס'איז דארט בעגאנגען דער וועכטער פון ארעסט ביי דער אויספארשונגס.פאליציי זיגמונד קאטשאראווסקי.

נעכטען נאכמיטאג ווען די גאנצע פאמיליע פון קאטשאראווסקי איז אוועק פון דערהיים האט זיך פון זיין וואוינונג דערהערט א שאס פון א רעוואלווער, ווען די שכנים האבען געוואלט אריין אין דער וואוינונג פון וואנען ס'האט זיך געהערט דער שאס איז די טיר געוועזען פער'מאכט פונאינווענדיג ערשט נאך עטליכע מינוט איז די טיר אויפגעבראכען געווארען און די אריינקומענדיגע האבען דערזעהען א שרעקליך בילד: אויף דער פאדלאגע איז אין א'קאלוזשע בלוט מיט א דורכגעשאסענע שלייף געלעגען דער זעלבסטמערדער און האט נאך געגעבען זעהר שוואכע סמנים פון לעבען, דער אנגעקומענער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט שוין קאנסטאטירט דעם טויט פון קאטשאראווסקי'ן.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט האט דער זעלבסטמערדער איבערגעלאזען א בריף, אין וועלכען ער טיילט מיט דער פאמיליע און זיין העכערע מאכט, אז זיין אונהיילבארע לונגען - קראנקהייט האט איהם דערפיהרט צו זיין שרעקליכער טאט. „איך קען נישט ארבייטען, וויל איך נישט לעבען" האט קאטשאראווסקי געשריבען. קאטשאראווסקי האט זייט לאנגע יאהרען געארבייט אין דער פאליציי.

לאדזער געלד = פעלשער אויף גאסטראלען.

(—) פון ברוס טיילט מען מיט וועגען א באנדע לאדזער געלדפעלשער, וועלכע מען האט די טעג דארט ענטדעקט אויף פאלגענדען אופן:

אין איניגע ברוסער געוועלבער פלעגט אפט אריינקומען א פרוי, איינקויפען קלייניקייטען און צאהלען שטענדיג מיט 5-זלאטע באנקנאטען. איינמאל איז זי אריינגעקומען אין קאלאניאלגעוועלב פון ה' א. קיעדראווסקי, געקויפט א פערטעל פונט צוקערלעך און בעצאהלט מיט א 5-זלאטע-באנקנאט. אין א פאר-מינוט ארום איז זי ווידער אריינגעקומען, ווידער געקויפט א קלייניגקייט און ווידער בעצאהלט מיט 5 זלאטעס. דאס איז געווארען אויפפאלענד דעם געוועלבער און ער האט גענומען גוט ארומקוקען די 5 זלאטעס-באנקנאטען. עס האט זיך טאקי ארויסגעוויזען, אז זיי זענען פאלשע.

ה' קיעדראווסקי האט מיטגעטיילט וועגען דעם דער פאליציי. מען האט אנגעהויבען נאכצופארשען נאך דער דאמע און באלד דערגאנגען צו א גרעסערער גוט-ארגאניזירטער באנדע פון געלד-פעלשער. די באנדע האט אבער אויך דערשפירט, אז מען פארשט זיי נאך און די גרעסטע טייל פון זיי האט געלונגען בעצייטענס נעלם צו ווערען. עס האט זיך דערווייל נאר איינגעגעבען צו פערהאלטען די דאמע, וועלכע פלעגט איינקויפען – א געוויסע ק. פון לאדז און איהר נאהענטסטען מיטהעלפער אויך א לאדזער א געוויסער ל.

ירידים

אין ענגלאנד און אין פויזען.

לאדזער אינדוסט (!) זעלער
אין סוחרים גרייטען זיך.

(§) דער ענגלישער וויצע - קאנסולאט אין לאדז (צוואנגעליצקא 1) מעלדעט, אז פון 20 פעברואר ביז'ן 2 מערץ ד. י. ווערט אין לאנדאן און אין בירמינגהיים ארגאניזירט גרויסע ירידים. דערביי וועט אין לאנדאן רעפרעזענטירט ווערען די קליינע אינדוסטריע און אין בירמינגהיים די שווערע אינדוסטריע. – וויז: שיפען, מאשינעס א. ד. גל.

די אויסשטעלונג אין לאנדאן האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין די לאדזער - קרייזען און איניגע לאדזער פירמעס האבען שוין מיטגעטיילט וועגען זייער גרייטקייט אנטיילצונעהמען אין דער אויסשטעלונג.

*

(§) ווי בעוואוסט קומט פאר פון דעם 26 אפריל ביז'ן 6 מאי אין פויזען א אינטערנאציאנאלער פויזנער יריד. דער יריד האט פאר לאדז א גרויסע בעדייטונג און איז דאס איינציגע מיטעל צו בעקענען די אויסלענדישע פירמעס מיט די לאדזער אויסארבייטונגען און אזוי ארום פערברייטערן דעם עקספארט פון די לאדזער סחורות.

אויף דעם פויזנער יריד קומען א רייה רומענישע, בולגארישע און טערקישע סוחרים.

וואהל=הכנות.

(§) דער פארזיצער פון דער קרייז-וואהל-קאמיסיע ריכטער קארווין-קארפיקיעוויטש וועט אין משך פון גאנצען טאג, דעם 26. יאנואר, אבגעהמען ביי די פארזיצער פון די בעזונדערע אבוואדאווע קאמיסיעס די עקזעמפעליארען פון די וועהלער-ליסטעס צום סיים און סענאט צוזאמען מיט די ענטשפרעכענדע פראטאקאלען, וועלכע זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען בעת דעם קאנטראלירען די וועהלער-ליסטעס.

קאמיטעט פאר'ן קאנקורס אויף גוט דעקארירטע שויפענסטער.

אין פרעזידיום פון קאמיטעט פאר'ן קאנקורס פון גוט דעקארירטע שויפענסטער איז אויסגעוועהלט געווארען אויף פאלגענדען אופן: עהרען פרעזעס: ד"ר יוזעף זאקס, פארזיצענדער יוזעף ראפפארט, וויצע-פארזיצענדער עדווארד הילשער, צווייטער וויצע-פארזיצענדער און פרעסע-רעפערענט סט. היימאן, סעקרעטאר—ד. וועלער.

דעם קאנקורס ארגאניזירען 3 פעראיינען: פעטריקאווער 73, קריסטליכער סוחרים פעראיין פון פעטריקאווער 113 און דער ערשטער דעטאליסטען-פעראיין, פעטריקאווער 31.

די וואס ווילען זיך בעטייליגען אין קאנקורס מוזען זיך מעלדען שפעטסטענס ביז'ן 15 מערץ. פערטיילען די פרעמיעס וועט א ספעציעלע זשורי, וואס וועט בעשטען פון: 2 פארשטעהער פון יעדען פעראיין, 1 אינזשינער-ארכיטעקט, 1 מאלער-ארטיסט, 3 פארשטעהער פון זשורנאליסטען - סינדיקאט און דער דירעקטאר פון דער שטאטישער קונסט-גאלעריע.

צוזאמענשטויס

צווישען א טראמוואי און א „טאקסובקע".

(ב) אויף עק קאנסטאנטינער און פלאץ וואלנאשטשי איז א טראמוואי ארויפגעפאהרען אויף א „טאקסובקע". דער צוזאמענשטויס איז געווען א שטארקער, אז דער אויטא איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען. עפיס על פי נס, זענען די פאסאזשירען ארויס אונבעשעדיגט.

דער מאלער פון יודישע געטא.

מאנע קאץ און זיין קונסט.

אין ריגער „סעגאדניא" געפינען מיר פאלגענדע קארעספאנדענץ פון פאריז וועגן טאלאנטפולן יודישן קינסטלער מאנע קאץ, וועלכער איז גוט בעקאנט אויך דעם לאדזשער פובליקום פון זיין אויסשטעלונג אין דער היגער קונסט-גאלעריע.

די רעדאקציע.

די, וועלכע ווייסען, אין וואסער קינסטליך געפלעגטען שמוץ עס לעבען די יונגע קינסטלער אויף מאנפארנאס, וואלטען זיכער געווארען שטארק איבערראשט, ווען זיי קומען אריין אין אטעליע פון מאנע קאץ. אנשטאט א שטויביגען, שמוציגען און אנגערויכערטען אטעליע — א ריין, ליכטיג צימער. זארגפעלטיג צונויפגעלעגטע לייוונטער, א צוגערוימט בעט, אין ווינקעל, היג׳טער א שירמע, א פאליצע מיט ביכער. דער שטויב איז אבגעווישט, די פאד־לאגע פארקעהרט. עס וואלגערין זיך נישט ארום קיין מונדשטיקען, מ׳זעהט נישט קיין סימנים פון נעכטיגען אווענד ברויט, ס׳איז נישט יענע בונטע אונ־ארדנונג, אהן וועלכער עס קאן זיך נישט בעגעהן יעדער אכטענדיגער איינוואוינער פון מאנפארנאס.

קומסט אריין אין אטעליע, קוקסט זיך ארום אין אלע זייטען און נישט ווילענדיג טראכטסטו זיך:

— אנ׳אריגינאל. וויל איבערראשען מיט ריינקייט.

ווייטער איז קיין צייט נישטא צו טראכטען, ווייל מאנע קאץ בעהערשט שוין דעם גאסט, זעצט איהם אוועק אויף א קאזעטקע און הויבט אן צו ווייזן זיינע לעצטע ארבייטען.

*

א קינסטלער פון יודישן געטא.

מאנע קאץ האט ליב צו מאלען בלו־מען, נאטיר־מארטען, אבער בעסער פאר אלץ גיבען זיך איהם איין — יודען. וואסער וואונדערבארע מענשען, מיט פרעכטיגע בערד, מיט גרינע, אויסגע־טרויקענטע פנים׳ער, פער׳צער׳טע, פאנא־טישע. א פחד׳דיגע פעראייניגונג פון ביבלישע נביאים מיט משוגעים.

א חסיד מיט ברענענדיגע אויגען, מיט א פייערדיגער, געפארבטער בארד. א דארער בחור, מיט א לאנגען ביז צו די פיאטעס לאפסערדאק, פערטון אין לער־נען גמרא. דער דאזיגער 17-יאהריגער ישיבה-בחור גרייט זיך צו ווערען רב, ער ווייסט נישט קיין זאך אין לעבען, א חוץ דער גמרא און זיינע קלוגע טעק־סטען, זיין פנים איז פערגעלט, ווי די בלעטער פון אנ׳אלטען סידור... אט איז אנ׳אלטער רב פון קרעמענטשוג; ער האט שוין לאנג בעגרייפט די טיפקייטען פון דער וועלט, אויף וועלכער ער קוקט מיט האלב-פערמאכטע אויגען.

אנדערע בילדער: א יוד א בעל-עגלה, א געזונדער יונג, אין א היטעל, אראב־גערוקט אויף דער נאז, מ׳האט, ווייזט אויס, ליב, א שמועס צו טון וועגען זיי־נע אומגליקען און אונערפאלגען, דאוו־נען אין דער שוהל און טרינקען א גלע־זעל בראנפען... אט איז אנ׳ארימער בעל-מלאכה, אנ׳איינגעהויקערטער, דער־נידריגטער, אויף זיין פנים איז אנגע־שריבען א 1000-יעהריגע מידקייט... אט איז א יודיש מיידעל, א צארטע בלום, וואס האט פרעכטיג אויפגעבליהט אין דערשטיקענדיגען, קויטיגען געטא...

*

— פון וואנען נעהמט איהר אייערע יודען? וואו האט איהר, וואוינענדיג אין פאריז, געטובען אט די בערד, די שטריימלעך, די חדר-יונגלעך?

— איך מאל פון זכרון. א יוד, וואס איז געבוירען געווארען אין קרעמענ־טשוג, דארף גאר נישט האבען קיין מא־דעל. ס׳איז גענוג פאר איהם צוצומא־כען די אויגען און אויף א ווייל זיך אריבערצוטראגען אין זיין היימאס־שטאדט, אין אלטען יודישען געטא, אין געדאנק געבען א קוק אריין אין סינא־גאגע, אין הקדש, אין שפיטאל — און צעהנדליגער טיפען ווערען אויפשטעהן פאר זיינע אויגען...

יא, איך בין געבוירען געווארען אין קרעמענטשוג, אין א גוטער יודישער פאמיליע. מיין זיידע איז געוועזען א רב און מיין פאטער האט אויך געוואלט ווערען רב. נאר ער איז געוועזען א גרוי־סער לא יצלח, ער האט וועניג געטראכט וועגען געלד און א סך — וועגען ספרים. אבער געלד האט מען דאך געדארפט האבען, און מיין פאטער האט גענומען האנדלען מיט וויגרישנע בילעטען. דאס האט זיך געענדיגט טראגיש, ער האט פערלוירען אלצדינג און איז אויפ׳ן גאנ־צען לעבען געווארען שמש אין שוהל... מעהר פאר אלץ האט ער ליב געהאט ביכער און זיינע קינדער. אין שטוב איז טיילמאל נישט געוועזען אויף קיין ברויט, אבער די קינדער האט ער גע־שיקט אין די בעסטע שטאדטישע שולען... ווען איך בין אלט געווארען 4 יאהר, האט מיך דער טאטע גענומען פאר דער האנד און מיך אפגעפיהרט אין חדר אריין. כ׳האב אנגעהויבען צו לערנען עברי, צו 7 יאהר בין איך שוין געוועזען אין ישיבה. ביז צו 15 יאהר האב איך נישט פערשטאנען קיין ווארט פון אנ־אנדער שפראך.

מיין טאטע האט פון מיר געוואלט מאכען א למדן, און איך האב שטילער־הייט גע׳חלומ׳ט צו ווערען א קינסט־לער, מיר האט זיך געדאכט, אז אויב ס׳וועט מיר געלונגען אנצוקומען קיין ווילנא — וועט אלצדינג זיך ממילא איינ־ארדנען. אבער וואו נעהמט מען געלד אויף דער רייזע? איך האב אנגעהויבען איבערצומאלען פאטאגראפיעס, פאמיל־יען-בילדער און גענומען 75 קאפיקעס פאר א געלונגענע קאפיע, אבער יודען האבען זיך בעליידיגט, זיי האבען גע־האלטען, אז איך גיב נישט ריכטיג איבער די עהנליכקייט, און פון 10 אר־בייטען פלעגט מען מיר צאהלען בלויז פאר איינעם. מיט איין ווארט, כ׳בין אוועקגעפאהרען קיין ווילנא מיט צוויי רובל אין קעשענע, אהן א בילעט, אונ־טער דער באנק פון וואגאן. דער קאנ־דוקטאר האט וועגען דעם געוואוסט, נאר ר׳האט גענומען אין יד אריין און האט מיך געלאזט צירוה... אזוי האט זיך אנגעהויבען פאר מיר א נייע לעבען.

*

ערנסט ארבייטען האט מאנע קאץ געקאנט פיל שפעטער, אין קיעוו, כאר־קאוו און פעטערבורג. אבער כדי זיך ענטגילטיג צו געפינען, האט ער גע־מוזט פאהרען קיין פאריז. דא אויפ׳ן מאנפארנאס, איז מאנע קאץ אדורך די שווערע שולע פון א קינסטלער, וואס וויל ארויס אויפ׳ן גרויסען וועג מיט אייגענע כוחות. זיינע בעמיהונגען זע־נען נישט געוועזען אומזיסט. מאנע קאץ האט זיך זיינס דערשלאגען. איצט גע־פינען זיך זיינע בילדער אין לוקסענ־בורגער, פראגער און בריסעלער נאציא־נאלע מוזעיען.

איך האב ליב מאנע קאצ׳ן און זיין מאלעריי; א זוהן פון יודישען געטא — איז ער געבליבען געטריי זיין סביבה. ער האט געקאנט געפינען אין זיין פאלק צכטע שעהנקייט און האט זי אריבערגעטראגען אויפ׳ן לייוונט.

אנדרעי סיעדיך.

צום קארנאוואל-סעזאן!

די נייסטע פערפומען קאסמעטיק / פודער און טואלעט - זייפען צו פאבריקס-פרייזען!

קעלנישע און בלומען וואסערן פון אין-און אויסלענד. פירמעס. ענגראסיסטן—ראבאט

PERFUMERJA

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

די הייל-קוואלען אין טבריה דארף אויפגעבויט ווערען מאדערן.

ירושלים. (י.ט.א.) א יודישע גע־זעלשאפט, וואס ווערט אנגעפיהרט דורך ה׳ סופראנסקי, האט אבגעקויפט פון די אראבישע קאנצעסיע-אינהאבער די רעכט אויסצונוצען די הייסע קוואלען אין טבריה. דער קאנצעסיע-אינהאבער איז פערפליכטעט איינצוארדנען די הייל־קוואלען אין משך פון דריי יאהר לויט די פאדערונגען פון דער מאדערנער טעכניק און וויסענשאפט. אזוי דארף צווישען אנדערען אויסגעבויט ווערען אנ׳ערשט-קלאסיג האטעל, די איצטיגע אלטע באד-אנשטאלט דארף פונאנדער־גענומען ווערען און עס דארף אויסגע־בויט ווערען א מאדערן באד-אנשטאלט.

שארפער פינאנציעלער קריזיס

אין די ווינער יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס.

וויען. (יט"א). צוליב דער שטארק רעדוצירטער פינאנציעלער שטיצע מצד דעם אמעריקאנישען „דזשאינט" האבען אלע יודישע קולטורעלע, סאציאלע און רעקאנסטרוקטיווע יודישע אינסטיטוציעס אין וויען זיך פלוצלינג געפונען אין א העכסט קריטישער לאגע און זענען גע־ווען געצוואונגען מיט אמאל שטארק צו בעגרענצען זייער טעטיגקייט. דער קא־מיטעט פאר קריגס-יתומים-הילף איז אינ־גאנצען ליקווידירט געווארען. אויך די קולטורעלע אנשטאלטען, וואס זענען גע־שאפען געווארען דורך דעם נישט לאנג פערשטארבענעם רב - הכולל פראפ. ד"ר חיות (דאס יודישע גימנאזיום, העברע־אישער פעדאגאגען-סעמינאר און פער־איין פון יודישע קינדער-פריינד) דראהט אנ׳אונטערגאנג צוליב מאנגעל פון געלדי מיטלען.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנם, ח. י. בזשוזשטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר - קאאפעראטיוו מיט פאי - ראטעו

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טע. 32=41
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און מע־נער-שוואכע - קראנקהייטן היילונגס-קווארץ־לאמפען (הער-אויספאל).
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

אין די ציין פון טיגער

סענסאציאנעלער ראמאן

פון מאריס לעבלאן

53

פערענא האט זי אפגעווענדעט פון וועג, און אריינקומענדיג אין צימער האט ער אויפגערעגט אויסגערופען:

— ס׳איז, אלזא, געשעהן! - מיר האבען געהאט א פארפאל, נישט קוקענדיג דערויף, וואס קיינער פון דער פריהערדיגער די־נערשאפט האט איהר נישט געקענט צוגרייטען, מחמת קיינער פון זיי איז שוין נישטא. איך בין ארויסגעפאהרען נאכמיטאג מיט׳ן אויטא. ווייזט אויס, צווישען זעקס און ניין א זייגער אין אוועגד האט זיך עמיצער אריינגע׳גנב׳עט אין גאראזש און איבערגעזעגט אין אויטא דעם רודער.

— איך פערשטעה נישט... איך פערשטעה גארנישט! — האט פריילין לוואסער איבערגע׳חזר׳ט א דערשראקענע.

— איהר פערשטעהט אויסגעצייכענט, אז דער שותף פון די באנדיטען קאן נישט זיין קיינער פון דער נייער דינערשאפט, און איהר פערשטעהט עס אויך, אז דער אומגליקס-פאל האט זיך ביי אזעלכע בעדינגונגען נישט געקאנט איינגאנצען איינגעבען. ס׳איז אבער דא א קרבן, וואס האט פאר מיר בעצאהלט מיט׳ן לעבען.

— וועגען וואס פאר אנ׳אומגליקס-פאל רעדט איהר? וואס איז געשעהן? רעדט שוין אמאל!

— דער אויטאמאביל האט זיך איבערגעדרעהט און דער שאפער איז דער׳הרג׳עט געווארען!

— גאט מיינער! — האט זי אויסגעשריגען — ס׳איז האך שרעקליך! און איהר טראכט אודאי, אז איך... אז איך וואלט געקענט... דער טויט!.. ווי שרעקליך!..

איהר שטימע איז אלץ שוואכער געווארען.

זי איז געשטאנען לע׳ם פערענא׳ן בלאס ווי די וואנד.

פלוצים האט זי צוגעמאכט די אויגען און זיך א וואקעל גע־טון אויף די פיס.

פערענא האט זי אונטערגעכאפט אין די הענד.

זי האט זיך געוואלט בעפרייען, אבער ס׳האט איהר פער־פעהלט כוחות.

דאן לואי האט זי אוועקגעזעצט אויף א פאטעל, און זי האט שטיל געשלוכצט:

— אנ׳ארימער מענש!.. ארימער מענש!..

אונטערהאלטענדיג איהר קאפ מיט׳ן האנד, האט ער איהר אפגעווישט דעם שוויס פון שטערן און די באקען, איבער וועל־כע עס האבען געפלאסען טרעהרען.

זי האט, קענטיג, אבסאלוט נישט געוואוסט, וואס ארום איהר טוט זיך, מחמת זי האט אהן ווידערשטאנד אויפגענומען זיין אפגעבען זיך מיט איהר.

ער, ווידער, האט אונבעוועגט געקוקט אויף איהרע ליפען, אויף די שטענדיג רויטע, וואס זענען איצט געוועזען אהן א טראפען בלוט.

אונטער דער ווירקונג פון דעם מורא׳דיגען פערדאכט, וואס האט זיך אין איהם פון לאנג געטייעט, האט ער אפגעווענדט איהרע ליפען, ווי די צוויי בלעטלעך פון א רויז און א קוק גע־טון אויף איהרע צייהן.

דאס זענען געוועזען וואונדערבארע צייהן פון אנ׳אויסערגע־וועהנליכער ווייסקייט און שעהנקייט, וואס זענען געוועזען עטוואס קלענערע, ווי די צייהן פון דער פרוי פאוויל? אבער ווער וואלט געקאנט גאראנטירען, אז זיי וואלטען נישט איבערגעלאזט דעמ־זעלבען שפור?

עס איז געוועזען אנ׳אונמעגליכע השערה. ער האט בעוואוסט וועגען דעם. עס זענען אבער געוועזען אזוי פיל סיבות זי צו פער־דאכטען, און צו בעשולדיגען זי אלס אנ׳אונגעהייער דרייסטע און שרעקליכע פערברעכערין.

איהר אטעם איז געווארען רעגעלמעסיג.

פערענא האט דערפיהלט אויף זיין פנים איהר פרישען אטעם, וואס האט פערשכורט, ווי בלומען-דופט.

געגען זיין ווילען האט ער זיך צו איהר אזוי נידריג איינ־געבויגען, אז ער האט דערפיהלט, ווי דער קאפ פערדרעהט זיך איהם, און נאר דורך א שטארקער ווילענס-אנשטרענגונג איז איהם געלונגען זיך צו בעהערשען, און אפרייסען די אויגען פון איהר הערליכען פנים.

ער האט איינגעלעגט איהר קאפ אויפ׳ן ווענטעל פון פאטעל און איז ארויס.

קאפיטעל זיבען.

דער שטאל פון באנדיטען.

פון די אלע געשעהענישען האט מען אינגאנצען נישט גע־וואוסט, א חוץ וועגען פרוב פון מאריא-אננא פאוויל צו בעגעהן זעלבסטמארד, נאך דער מעשה מיט גאסטאן סויווערס ענטלויפען, נאך דעם, ווי אינספעקטאר אויסען איז דער׳הרג׳עט געווארען, און ווי ס׳איז ענטדעקט געווארען דעם אינזשינער פאווילס בריף.

אמת, דאס איז גענוג געוועזען, כדי צו פערשארפען די פער־אינטערעסירונג מצד׳ן פובליקום, וואס האט געשלונגען אלע ידיעות וועגען דעם עגין מארנינגטאן, און וואס האט מיט שפא־נונג געלייענט וועגען יעדער בעוועגונג פון דעם געהיימנישפולען דאן לואי פערענא, וועלכען מ׳האט נאך אלץ געהאלטען, אז ער איז ארסען לופען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז איהם האט מען צוגעשריבען דעם פאקט, וואס דער „מענש מיט׳ן העבאן-שטעקען" איז אויף א וויילע געכאפט געווארען.

מען האט אויך געוואוסט, אז ער האט געראטעוועט דעם פרעפעקט פון א זיכערען טויט, און לסוף, אז נאכ׳ן פערברענגען א נאכט אין דער ווילע אויפ׳ן בולוואר סושע, האט ער אויף א נישט אויסגעפארשטען אופן בעקומען דעם בעקאנטען בריף פון היפאליט פאוויל.

דאס אלץ האט געבריצט די נייגעריגקייט ביז צום העכ־סטען גראד.

(פארטזעצונג קומט).

APOLLO

היינט און פאלג. טעג! צום ערשטען מאל אין לאדז! היינט און פאלג. טעג!

1=טע מאנומענטאלע פויליש=פראנצויז. מייסטערווערק

„דער שאך=שפילער"

ODEON

מאַט פון דער קייזערין יעקאַטערינאַ II

עפּאָכע-דראַמע פון דעם קאַפּיטעל קאַמפּען פון פוילישען פאָלק וועגען אונאָפּהענגיגקייט, געשאַפען לויט דער בערימטער ערצעהלונג פון H.Dupuy Mazuelle אין 12 גר. אַקטען. אין די הויפט-ראָלען:

EDYTA JEHANNE, Karol Dullin i Piotr Blanchar

פרעכטיגע אויסשטאַטונג! וואונדערשעהנער הויף פון דער קייזערין יעקאַטערינאַ! באַל אין ווינטער=פאַלאַץ! בעריהמ=טער שאַרוש פון פוילישע אולאַנער, אויסגעפיהרט אין פוילען מיט׳ן אָנטייל פון 2 אולאַנער-פּולקען. שאַרוש פון קאַזאַקען אין ווילנא.

709

Emulsja SCOTT'A

איז אַנ׳אומשעצבאַר נאַהרונגס-מיטעל פאַר זויג-מוטער, ווייל אַ דאַנק דעם געברויך פון דעם מי-טעל, פערשווינדט די מורא פון אָפּשוואַכונג און ערמידונג. צוליב זיין ענטהאַלטען אין זיך כעמישען שטאָף, פיהרט דער פּרעפּאַראַט אריין אין אָרגאַניזם אַ בעדיי-טענדע צאָהל וויטאַמין, אָבער אין אַ סך פאַלען גלייכט ער אויס די פערלוסטען פון אָרגאַניזם מיט אַנדערע סובסטאַנצען, בעזונדערס מיט פאָספאָר. עמולסיא רופט נישט אַרויס קיין אויפ-טרייסלונג פון דער פערדייאונג, ווערט גערן אָנגענומען און איז אַנ׳אונפערמיידליך מיטעל, וואָס שטאַרקט ביי סקראָפיל, ענגלישע קרענק, בלוטאַרימקייט און לונגען-ליידען

EMULSJA SCOTTA פערלאַנגט נור אָריגינעלע

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16=33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר	10—11 2—3 7—6
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשמיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאָפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד״ר [illegible]	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג	אינ. העלז לונגען-קר	1-11 5½—7
ד״ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-פערגרעסלונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אויפנעמונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. וויזיט אין דער שטאָט.

יו״ר. י. אינפעלד

42. נוסכאַדניאַ 42.

אלערן-יונגעל

צו אַ דאַמען-שניידער ווערט געזוכט ביי כאַבאַנסקי שענקעוויטשאַ 20. 612

בעקאַנטמאַכונג.

ביי מיר איז צו בעקומען פרישע, היימישע

מיטאָגען

פון 12—5 אָוו. צו ביליגע פּרייזען. זאַכאַדניאַ 30 קווער אָפיצינע, 2. שטאָק, וו. 16, ביי בלומעל. 109

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-ארצט פאַר ניערן, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

קאָנסולטאַציעס פון 4—7 אין אָוונט

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליבעס-חיות אינגס. עמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

וויכטיג פאַר בעל=שמחות

איך גיב אויף: אבנויץ

געפעסער, גאָפּעל, לעפעל, מעסער, ווינער-שטיהל

א. אז. וו. — צו ביליגע פּרייזען! — עכט כשר! — מיט אַכטונג

פרידוואַלד, פּאָלודניאָוואַ 10.

בעמערקונג: דער זאַל ווערט אויך אָבגעגעבען אויף חתונות. 183

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט

St. GELBERG

זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31=08

הײלט נאָך פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, הײלט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעל לעגט אַרטיפיציעלע קינסטליכע ציינער, נעהמט אָן פון 9—12 פרימאָרגען און פון 3—7 אין אָוונט. צו ביליגע פּרייזען.

צוריקגעקעהרט.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט׳ן אויסטאַוו, קלאַגעס און זאַ=בעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אינאָוראָזשאָנד-ראָזיעמ-טשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען=אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פעטריקאָווער 17, זאַכאַדניאַ 52.

פאַרערם איבעראַל נאָך די פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent ערזעצען מיט דער אַבּרוקס-מאַרקע

פאַר חעלבע פיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר שטעלט אויף לאַנגער און אַ גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע-טען, סטעריקאָנקעס קינדער-וועגעלעך, סי-נער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך טעמער-סטאָפ.

מאַטראַצען געבעטע, שאַמאַ-ווע און האַנאַרייקע

קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט חענטלעך ח״מ אָדער ברוין 17 זל., פּאָלאָטע-בעטלעך 14 זל.

ריעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. הורט. דעטייל.

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85=31.

עלטערן!

פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינ-דער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש״י, נ״ך משניות, גמרא יהודה היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בודישע וועלבסט [illegible] דער [illegible] קאָנטראָלירטע אָרטאָדאָקסישען העבראַאישען לעהרער י. ה. ראַ-וענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קווער אָפ. רעכטס 2 שט. נעם. ס׳ווערן אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר און אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערסטקלאַסיגע גאַראַנטירט!

מאַסאַזש= און הייל=גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 46, טעל. 51-89.

רוקענבויגער - ספּערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, גאַנג-שטערונגען, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשע, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, חורט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס. עמפּפאַנג פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9. רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66

צאַהן=כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנק-הייטען ווי שטשענקעס, גומענס, דזשאַנסריעס, צאַרן - פּוסטולעס א. אז. וו. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום-טוב פון 10 12

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען.

2 נאַווראָט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 - 8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4 5 נאָכמיטאָג. פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

וגיערזער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. אין ערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28, טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג פון קאָפּ-ליבס (הער-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וענערישע קראַנקהייטען, רענטגען-שטראַהלען, קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע. נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונט.

לעטשניצע פּרייזען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

od wtorku 21 Stycznia 1928 r.

Dla dorosłych

Piotr Wielki

Dramat historyczny w 9 aktach

w rolach głównych **EMIL JANINGS i BERNARD GOETZKE**

Dla młodzieży

WYPRAWA MYŚLIWSKA DO ABISYNJI

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.
Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל!

בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט 44

גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44 טעלעפאָן 56=62

CH. ŁAZNIK

נאָר ביי מיר קענט איהר מעבעל שעהן גוט בעקומען פערשידענע און ביליג.

בעמערקונג: אויך קויפט איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, בעלצען, ניי-מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אָנציגער א. אַ ח איך צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

לאָזשי

קענען בעקומען 2 אָנשטענדיגע יונגעלייט צעגעלניאַנאַ 43, וואָהנונג 19.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37=63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד״ר חאַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גמיטליכע קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד״ר פליישבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

ספּיכע-מעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון בעשטראַהלונג איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּאָליאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פליעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר ווייסבערשטיין	צאָהן-ארצט	10—2 נם.
ד״ר לאַוישינסקי כמאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	6—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Pietrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.